ЭКЗЕМПЛЯР

ТЕРИМ СУРЪАТИНИ КУН САЙИН ОШИРАЙЛИК!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 173 (2464). | 4 сентябрь, чоршанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Саноат учун

ПАРТИЯ МАОРИФИ ЎҚУВИГА ПУХТА ТАЙЁРЛАНАЙЛИК

Шонли совет халқи ҳамма учун Тинчлик, Озодлик, Меҳнат, Тенглик, Қардошлик ва Бахт-Саодат бахш этувчи коммунизм қурмоқда. Кишиларимизнинг сиёсий онглилиги, маданий даражаси қанчалик етук бўлса, биз кўзлаган мақсадимиз сари шу қадар илдамроқ етиб борамиз, чунки тузган режаларимиз, ишлаб чиққан планларимиз оқибат натижада кишиларга, уларнинг ташаббусига, ғайратига, ўз ишига қай даражада муносабатда бўлишига боғлиқдир. Шу сабабли партиямиз меҳнаткашларининг сиёсий онги ва маданий савиясини тинмай ошира боришга хамиша алоҳида эътибор бериб келмоқда.

Шу кунларда ҳамма ерда — саноат корхоналари, қурилиш, транспорт ташкилотлари, колхоз ва совхозларда, муассасаларда партия маорифи янги ўқув йилига тайёргарлик кўрилмоқда. Бу йилги сиёсий ўқишнинг ўзига хос хусусияти шундаки, у меҳнаткашларни сиёсий жиҳатдан тарбиялаш, марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилишга жуда катта эътибор берган партия Марказий Комитети июнь Пленуми тарихий қарорларининг руҳи остида ўтказилади. Маркс-ча-ленинча назарияни, партия XXII съезди, КПСС Марказий Комитетининг ноябрь ва июнь Пленумлари илгари сурган муҳим назарий ва амалий проблемаларни, ҳозирги замоннинг энг актуал масалалари, чунончи буржуа идеологиясига, жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатидаги ревизионизм, догматизм ва сектантликнинг турли хил кўринишларига қарши кураш каби масалаларни чуқур ва ҳар тарафлама ўрганиш — сиёсий ўқувнинг асосий мазмунини ташкил этиши лозим.

Партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилига тайёргарлик кўриш — жуда катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган ишдир. Бунда коммунист ва партиясизларнинг сиёсий ўқувнинг у ёки бу формасини танлашида ихтиёрийлик принципига қатъий амал қилиш зарур. Машғулотларга қатнашиш ҳар бир кишининг аввало ўзи учун жуда катта фойдаси бор эканлигини тушунтириш керак. Сиёсий ўқишга жалб қилишда ҳар бир кишининг хоҳиш ва қизиқиши, унинг умумий тайёргарлигини ҳисобга олиш керак. Партия маорифининг формасини танлашда партия ташкилотлари ҳар бир корхона, ҳар бир муассасанинг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олишлари даркор.

Партия маорифи — меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда, янги кишини вояга етказишга, кишиларда коммунистик идеалларни шакллантиришда, кишилар онгидаги ўтмиш сарқитларини йўқотишда муҳим воситадир. Партия ташкилотлари бу соҳага қанчалик катта эътибор берсалар, камчиликларни тугатиш, формализмни йўқотиш, яхши тажрибаларни оммалаштириш йўлида қанчалик кунт билан ишласалар, социалистик экономикамизни, фан ва маданиятимизни юксалтиришда шунчалик катта муваффақиятларга эришаверамиз.

Областимиз партия ташкилотлари партия пропагандасини яхшилаш, сиёсий ўқишни турмуш билан алоқасини мустаҳкамлаш, уни коммунистик қурилиш вазифалари билан қўшиб олиб боришда бирмунча иш қилдилар. Лекин шу билан бирга сиёсий маориф шохобчалари ишида ўтган йили жиддий камчиликларга ҳам йўл қўйилди. Даставвал шуни айтиш керакки, бу соҳага колхоз ва совхозларда раҳбар ходимлар, корхоналарда эса инженер-техниклар ва хизматчилар жуда кам жалб этилди. Жумладан, Янгийўл босмахонаси коллективида сиёсий ўқишга бор-йўғи 22 киши жалб қилинган эди. «Ташоблсельстрой»нинг 6-қурилиш-монтаж бошқармасида эса сиёсий ўқиш умуман ташкил этилмади. Худди шунингдек, Оҳангарондаги 72-автобаза, «Средазуголь» комбинати ва бошқа корхоналар ҳамда қурилиш ташкилотларида сиёсий маориф шохобчаларига жуда кам киши тортилган эди. Бу йил ана шундай камчиликларга мутлақо йўл қўймаслик керак. Ҳаётнинг ўзи, турмушнинг ўзи олдимизга янги-янги вазифаларни қўймоқда.

Сиёсий маориф шохобчаларидаги ишларнинг сифати ва натижалари биринчи навбатда кишилар билан машғулотлар олиб борувчи пропагандистга, унинг билими ва тажрибасига боғлиқдир. Шу сабабли пропагандистларни танлаш ва тарбиялаш — партия ташкилотларининг энг муҳим вазифаларидан биридир. Пропагандистнинг билими ва маданий савияси қанчалик юқори бўлса, ўтказилаётган машғулотларнинг савияси ҳам шунчалик юксак бўлади. Бу ишга партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ходимларини, олий ўқув юртларининг илмий ходимларини, хўжалик ташкилотларининг раҳбар ходимларини кенгроқ жалб этиш зарур. Тошкент шаҳрида 3200 га яқин партия, совет, касаба союз ва комсомол аппаратининг ходимлари бор, 8545 саноат корхонаси, қурилиш, транспорт ташкилотларининг раҳбарлари, 139 фан доктори ҳамда юзлаб фан кандидатлари ишлаб турибди. Бироқ таассуф билан шуни айтиш кераки, сиёсий маориф шохобчаларидаги ўтган ўқув йили якунланганида пропагандистлик ишларида фақат 500 партия, совет, касаба союз ва комсомол ходими, 2300 саноат корхоналари раҳбарлари ва фан арбоблари иштирок этганлиги аниқланди.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорида айтилганидек, партия комитетлари пропагандист кадрларни танлаш ва тарбиялаш ишини қатъиян яхшилашлари, уларга доимо малакали ёрдам бериб туришлари, пропагандистларнинг иш профилларига қараб ихтисослаштиришлари, уларнинг бошқа жамоат топшириқлари билан ортиқча банд қилиб қўйишдек зарарли практикага барҳам беришлари, пропагандистларимизнинг олижаноб меҳнатини бутун чоралар билан рағбатлантиришлари лозим.

Ҳозир идеология ишлари соҳасидаги биринчи навбатда турган вазифа меҳнаткашларга партияни ва бутун халқни коммунизмнинг тўла тантанаси учун кураш плани билан қуроллантирувчи КПССнинг янги Программасини чуқур тушунтиришдан иборатдир. Партия маорифи шунчаки бир мақсад бўлмай, балки коммунистик қурилишнинг туб вазифаларини ҳал қилишнинг энг муҳим воситасидир. Ўртоқ Н. С. Хрушчев кўрсатганидек, юксак таъсирчанлик, самаралилик — ҳозирги замон шароитида ғоявий-тарбиявий ишлар олдига қўйилаётган талабларнинг асосий моҳияти мана шу.

Шунга эришмоқ керакки, сиёсий маориф системаси фақат назарий билимларни маълум йиғиндисини берибгина қолмасдан, балки шу билан бирга ҳаётга актив суръатда аралашиш, корхона, колхоз, совхоз, муассасаларнинг ишларига амалий жиҳатдан таъсир кўрсатиш фактори ҳам бўлсин. Партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилини бекаму-кўст ва пухта тайёргарлик билан кутиб олинишини таъминлаш — партия ташкилотларимизнинг жонажон ишидир.

Областимизда пахта йиғим-теримн тобора авж олаяпти. 30 августда тайёрлов пунктларига Бўка ишлаб чиқариш бошқармасидаги колхозлардан янги ҳосил ортилган биринчи қизил карвон кириб келди. Унлаб юк автомашиналари давлат омборига 300 тоннага яқин «оқ олтин» етказиб берди. Суратда: Биринчи қизил карвон йўлда.

А. Мальцев фотоси.

Алмашинадиган саҳифалар

«Тошкент ҳақиқати газетаси алмашиниб турадиган махсус саҳифаларининг навбатдаги сони чиқди. Бугунги чоршанба сонининг 3-бети икки нусхада босилди.

Саноат ходимларига мўлжалланган саҳифада: «Янгилик ижодкорлари» умумий сарлавҳаси остида ЎзССРда хизмат кўрсатган ихтирочи, Тошкент политехника институтининг доценти Х. Тошпўлатовнинг «Интилиш самаралари», «Узоргтехстрой» тресги арматурачиси И. Зиминнинг «Жонкуяр», В. Хакимовнинг Чилонзордаги «Б-8» секторидаги қурилиш майдонидан ёзган «Тез қураман десангиз» деган материалларини ва бошқа хабарларни ўқийсиз.

Қишлоқ хўжалиги саҳифасида: «Машина терими — бош йўлимиз» умумий сарлавҳаси остида Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Свердлов номли колхоз раиси Х. Латипов ва колхоз бош инженери В. Чижен ўртоқларнинг етти йилликнинг бешинчи йилида етиштирилган ҳосилни «зангори кема»лар ёрдамида қандай йиғиб-териб олишга аҳд қилинганлиги ҳақидаги материалини ўқийсиз.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИДА

ЯНГИЙЎЛ РАЙОНИДАГИ «ЛЕНИНИЗМ» КОЛХОЗИ АЪЗОЛАРИНИНГ ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИ ДАВРИ УЧУН БЕЛГИЛАГАН ТАДБИРЛАРИ ҲАҚИДА

Ўзбекистон КП Тошкент қишлоқ область комитети Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинизм» колхози аъзоларининг 1963 йил 3 сентябрда «Тошкент ҳақиқати» газетасида босилиб чиққан пахта-йиғим-терими даври учун белгилаган тадбирларини маъқуллади.

Область колхозларининг партия ташкилотлари ва правлениеларига пахта йиғим-теримини ташкил қилиш ва меҳнатга яроқли барча ишчи кучларни етиштирилган ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олишга сафарбар қилиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқиш топширилди.

Тошкент қишлоқ область партия комитети районлараро газеталар зиммасига «Ленинизм» колхозининг тадбирларини ўз саҳифаларида эълон қилишни топширди.

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИНИНГ VIII СЪЕЗДИ

3 сентябрда Тошкентда, Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлислар залида Ўзбекистон касаба союзларининг VIII съезди очилди. Съезднинг раҳбар органлари бир овоздан сайланди. Съезд президиуми составида КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюросининг раиси В. Г. Ломоносов, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюроси раисининг ўринбосари С. М. Веселов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари Е. С. Насриддинова, Р. Н. Нишонов, И. И. Федюнинский, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидатлар Қ. Муртазоев, И. М. Нажесткин, Г. Ф. Наймушин, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари С. О. Азимов, Ҳ. Эргашев, И. В. Марцинюк, ВЦСПС секретари И. Ф. Шкурагов, КПСС Марказий Комитетининг инструктори М. В. Голубев бор.

Президиум столи ёнида Ўзбекистон металлургия заводининг мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони С. Нуриддинов, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси Н. В. Ершова, Хўжайли ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Шуманай» совхозининг пахта териш машинасининг механик ҳайдовчиси Б. Айтуарова, «Ташсельмаш» заводи коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи В. И. Мельников, Косондаги нефть қидирув экспедициясининг чуқур пармалаш мастери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Х. Темиров, Андижон ёғ комбинатининг аппаратчиси З. И. Шевцова ҳамда саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бошқа илғорлари ва новаторлари ўтирибдилар.

Съезд делегатлари содиқ ленинчи, тинчлик ва халқлар бахт-саодати учун толмас курашчи Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги КПСС ленинчи Марказий Комитети Президиумини баланд руҳ билан съезднинг фахрий президиумига сайладилар.

Қуйидаги кун тартиби тасдиқланди: Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг ҳисобот доклади; ревизия комиссиясининг ҳисоботи; Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва ревизия комиссиясини сайлаш.

Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси С. Н. Нуриддинов Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг иши тўғрисида ҳисобот доклади қилди.

Н. В. Корнеев ревизия комиссиясининг иши тўғрисида доклад қилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг съездга табрикномасини ўқиб беради.

Съездда Грузия, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон, Жанубий Қозоғистон ўлкаси касаба союзлари советидан съезд номига келган табрикномалар ўқиб эшиттирилди.

Ўзбекистон касаба союзларининг VIII съезди ўз ишини давом эттирмоқда. (ЎзТАГ).

СИЛОС ТАЙЁРЛАШ, ПОМИДОР СОТИШ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Калинин бошқармасидаги «XXI партсъезд» совхози ишчилари сабзавот мўл-кўллигини вужудга келтириш ва чорвачиликнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш йўлида фидокорона меҳнат қилиб, яхши натижаларга эришмоқдалар.

Совхоз коллективи 31 августда силос тайёрлаш планини 116 процент ва дағал — ем-хашак тайёрлаш планини 104 процент қилиб муддатидан илгари бажарди. Силос бостириш ва дағал—ем-хашак тайёрлаш ҳозир ҳам давом этмоқда.

Маккажўхоридан мўл ҳосил етиштиришда Люба Линииг издоши ўртоқ Жамила Қоратоева звеноси юқори кўрсаткичга эришди. Звено аъзолари 37 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 430 центнер ўрнига 623 центнердан кўкпоя ўриб олдилар. Шунингдек ўртоқ Мамлакат Расулева звеноси ҳам яхши натижага эришди: 20 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 430 центнер ўрнига 550 центнердан кўкпоя олинди.

Маккажўхори поясини ўриб-йиғишда комбайнчилар Турсунбой Қулабоев ва Хурсандбек Умарбоев ўртоқлар, айниқса, ўрнак кўрсатдилар. Ўрилган кўкпояларни ташишда шофёрлардан Раим Шерқўзиев ва Хатам Тожибоев ўртоқлар ғайрат қилдилар. Улар 4,5 минг тоннадан ортиқ кўкпояни ташиб бердилар.

Совхоз сабзавотчилари эришган ғалаба ҳам диққатга сазовордир. Улар 1 сентябрга қадар давлатга помидор топшириш планини муддатидан илгари бажардилар. Мамлакатга 800 тонна юқори сифатли помидор етказиб берилди. Ўтган йилнинг шу вақтида эса атиги 331 тонна помидор топширилган эди.

Совхозда давлатга нўхат топшириш плани ҳам, маккажўхори топшириш плани ҳам 150 процент бажарилди.

Далада қолган сабзавот ҳосилини йиғиштириб олиш ва давлатга топшириш кундан-кунга кучайтирилмоқда.

ДЕФОЛИАЦИЯНИ БОШЛАДИК

Машина терими совхозимиз деҳқонлари ҳаётига тобора чуқурроқ, тобора кенгроқ сингиб бормоқда. Улар машинани ўзларининг энг қудратли, энг асосий таянчлари деб билмоқдалар. Машина оғиримизни енгил, узоғимизни яқин, мушкулимизни осон қиляпти. Мана, биргина ўтган йилги натижа: етиштирилган ялпи ҳосилнинг 60 проценти «зангори кема»лар ёрдамида йиғиб-териб олинди.

Механизаторларимизнинг бу йилги ҳимматлари янада юксак. Улар мавжуд 4100 гектар майдоннинг 3800 гектаридаги пахтани фақат машиналар билан териб олишга, бункерлардан умумий ҳосилнинг 80 процентини яъни 8 минг тоннага яқин «оқ олтин» тўкишга қатъий сўз бердилар.

Маълумки, машина теримининг муваффақиятли ўтишини таъминлаш учун ғўза баргларини ўз вақтида тўктириш зарур. Биз бу тадбирга анча илгаридан тайёргарлик кўра бошлаган эдик. Бунинг оқибатида ўтган йилдагига қараганда беш кун илгари — 1 сентябрда «қанотли ёрдамчилар»имиз пайкаллар устига кўтарилди. Дастлабки беш кунликда далаларни танлаб дефолиация қиляпмиз. Чунки айрим карталар ғўза баргларини тўктиришга тўла етилгани йўқ.

Совхозимизнинг кўп йиллик тажрибаларига асосланиб шуни айтмоқчиманки, дефолиация қанчалик обн-тобида ўтказилса, машина терими шунчалик муваффақиятли бўлади, пахта терими ёғин-сочин, совуқ кунларгача чўзилиб кетмайди.

Бизнинг совхозимизда ҳар куни 3—4 бригадир келади-да биздан норози бўлаётганлигини билдиради. Уларнинг гапи бир нуқтага бориб тақалади: «Бизнинг бригадамизда шунча гектар майдондан шунчаси дефолиация қилишга тайёр бўлди, пахтаси чамандай очилиб кетди. Нега биз томонларга самолёт юбормаяпсизлар?» Улар илтимос қилиб бўлса ҳам, жанжаллашиб бўлса ҳам ўз мақсадларига эришадилар. Бу машина теримига бўлган ихлоснинг нақдар кучлилигидан далолат бериб турибди.

Энди дефолиацияни қандай ўтказаётганлигимиз ҳақида қисқача тўхталмоқчиман. Токи 12 сентябрга қадар ҳар гектар майдонга 50—55 килограмм ҳисобидан тоза цианамид сепамиз. Ундан кейинги икки кун давомида ҳар гектар ерга 20 килограмм эркин цианамид 200 литр сувга қориштирилган суюқ дори сепамиз. Нега деганда илгариги дори бу пайтга келиб унча кор қилмайдиган бўлиб қолади. 15—16 сентябрда 40 килограмм кальций цианамидига натрий кремнефтористийини аралаштириб сепмоқчимиз. Дефолиациянинг охирги муддатида, яъни 17—20 сентябрда 12 килограмм магний хлоратини 150 литр сувга қориштириб сепамиз.

Дориворларнинг бундай дозасини ўтган йиллардаги тажрибаларимизга асосланиб тузиб чиқдик. Ана шундай дозадаги дориворлар ғўза баргларини битта қўймай тўктиришга тўла имкон беради.

Совхозимизда мана учинчи йилдирки, дориворлар самолётларга қўлда эмас, «УПР-15» агрегати ёрдамида юкланаяпти. Бу агрегат жуда қўл келаркан. Илгари битта самолётга дори тайёрлаш, юклаш учун 20 га яқин киши овора бўларди. Энди 6 киши иккита самолётга дори тайёрлаш ҳамда юклашга улгуряпти.

Граждан ҳаво флотининг моҳир учувчиларидан А. Эрназаров ва Пунегов, совхозимиз ишчиларидан А. Донабоев, Х. Хўжақулов ва Р. Рўзиматов ўртоқларнинг ғайрат билан ишлаётганликлари туфайли ҳар куни 200 гектар ер дефолиациядан чиқариляпти.

Далаларда «зангори кема»лар ҳайқирадиган ажойиб дамлар етиб келди ҳисоб. Белни маҳкам боғлаб, ўз «пўлат от»ларини тўла шайлаб турган механик-ҳайдовчиларимиз орадан яна ўн кун ўтар-ўтмас пайкалларда жавлон уриб меҳнат қилабошлайдилар, бункерлардан оппоқ дурдоналар ёғила бошлайди.

Н. И. НОВИКОВ.
«ЎзССР беш йиллиги» совхозининг агроном-энтомологи.

Суратда: совхознинг 5-бўлими даласини дефолиация қилиш пайти.

А. Абалян фотоси.

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ Москвага қайтиб келди

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев рафиқаси билан 3 сентябрда Югославиядан Москвага қайтиб келди.

Н. С. Хрушчевнинг ҳамроҳлари КПСС Марказий Комитетининг секретари Ю. В. Андропов, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричев, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Ленинград саноат область комитетининг биринчи секретари В. С. Толстиков ҳам Москвага қайтиб келдилар. (ТАСС).

СССР МУДОФАА МИНИСТРИНИНГ

БУЙРУҒИ

1963 йил 3 сентябрь | № 203 | Москва шаҳри

БЕЛГИЛАНГАН ХИЗМАТ МУДДАТИНИ УТАБ БУЛГАН ҲАРБИЙ ХИЗМАТЧИЛАРНИ СССР ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ САФИДАН БУШАТИШ ҲАМДА ҲАҚИҚИЙ ҲАРБИЙ ХИЗМАТГА НАВБАТДАГИ ЧАҚИРИҚ ТУҒРИСИДА

Умумий мажбурий ҳарбий хизмат тўғрисидаги Қонунга мувофиқ **буюраман:**

1. Қонунда белгиланган ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатларини ўтаб бўлган солдатлар, матрослар, сержантлар ва старшиналар Совет Армияси, Ҳарбий Денгиз Флоти, чегара ва ички қўшинлар сафларидан запасга бўшатилсин.

2. Мазкур буйруқнинг 1-моддасида кўрсатилган ҳарбий хизматчилар бўшатилаётганлиги муносабати билан 1944 йилда туғилган, имтиёз олиш ва чақириқ муддатини кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган граждандар, шунингдек чақириқ ёшида бўлган, чақириқни кечиктириш муддати тугаган ва тенгдошлари ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаётган гражданлар Совет Армияси, Ҳарбий Денгиз Флоти, чегара ва ички қўшинлар сафига ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилсин.

3. Буйруқ ҳамма роталар, батареялар, эскадрильялар ва кемаларда эълон қилинсин.

**СССР Мудофаа министри
Совет Иттифоқи Маршали
Р. МАЛИНОВСКИЙ.**

КОММУНИЗМ КИШИСИНИ ТАРБИЯЛАЙЛИК!

КАМТАРЛИКДА ҲОСИЯТ КЎП

Коммунизм қураётган бизнинг жамиятимизда кишининг шахси албатта унинг мансаби, даражаси ва мавқеига қараб эмас, балки маънавий қиёфаси, энг муҳими инсонга бўлган муносабати билан белгиланади. Ҳар бир меҳнаткашнинг: ишчи, хизматчи, колхозчи-деҳқоннинг бажараётган иши янги ҳаёт учун қурилаётган янги бинога сарф этилган меҳнатнинг заррасидир. Шунинг учун ҳам ҳар бир киши ўзига топширилган ишга жиддий ва катта масъулият билан қарайди. У шундай фикр қилади: «Бугун яхши ишлаган эканман, эртага ундан ҳам яхшироқ ишлашим керак».

Камтар киши ҳеч вақт ўзининг меҳнати туфайли юзага келган натижани коллектив манфаатидан, халқ манфаатидан устун қўймайди, ўзининг шахсий хизматлари билан мағрурланиб, керкайиб кетмайди.

Камтар киши ҳамиша ўзидан камчилик излайди, камчилик ва хатоларидан тегишли хулоса чиқариб олишга ҳаракат қилади, бошқаларнинг меҳнатини ҳурматлайди. Танқид ва ўз-ўзини танқидни тўғри қабул қилиб, уни моҳирлик билан ҳаётга татбиқ этади.

Улуғ рус олими Павлов ёшларга қарата ёзган хатида: «Ҳеч маҳал ҳамма нарсани билиб олдим деб ўйламанглар. Сизни ҳар қанча юксак баҳоламасинлар, ҳамиша мардлик билан: мен билимсизман-деяолинглар. Ўзингизни манманликка топшириб қўйманглар. Манманлик туфайли сиз келишиш керак бўлган жойларда ўжарлик қиласиз, манманлик туфайли маслаҳат ва дўстона ёрдамдан воз кечасиз, манманлик туфайли объективлик ўлчовини йўқотиб қўясиз» деган эди. Камтар киши биров кўрсин учун эмас, мақтаниш учун эмас, балки кишилар фойдасини кўзлаб ажойиб ишлар қилади, мислсиз қаҳрамонликлар кўрсатади. Бизда бундай олижаноб хислатларга эга бўлган кишилар оз эмас. Бекободлик машҳур металлург Саид Нуриддинов, республикада хизмат кўрсатган механизаторлар Маннон Жалолов, Турсуной Охунова, СССР Олий Советининг депутати Татьяна Кардаш каби юзлаб ватанпарварлар ўзларининг содда, камтар меҳнатлари билан халқимиз ҳурматига сазовор бўлишди.

Манманлик камтарликнинг тамоман қарама-қаршиси. Бундай кишилар коллективизм руҳидан тамоман узоқда турадилар. Бизда баъзи корхона, муассаса, колхозларнинг раҳбарлари борки, улар очиқдан-очиқ ўзларини бажарилган ишларнинг ташкилотчиси ва илҳомчиси қилиб кўрсатадилар. Бундай раҳбарлар «мен» билан «биз»ни фарқига етолмай, доимо биринчи ўринга «менни» қўядилар. Баъзан мажлисларда, йиғилишларда «бажардим», «бажараман» каби ибораларни тез-тез ишлатиб, коллективнинг меҳнати туфайли юзага келган натижани хаспўшлаб ўз номларидан гапиришга одатланиб қоладилар. Натижада манманлик кайфияти юзага келиб, у аста-секин ривожлана боради. Манманлик марazига қарши кенг жамоатчилик, биринчи навбатда ўша коллектив курашмоғи лозим.

«Камтарликда ҳосият кўп» дейди халқимиз. Агар киши мағрурланиб ва гердайиб кетса янгиликларни кўролмайди, ўз хатосини сезмайди. Бундай кишилар жамоатчиликнинг нафратига дучор бўлади, обрўсизланади. Яқинда Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги Ленинский путь» колхозининг раиси Г. Р. Ни бошлиқ хўжаликнинг ҳозирги аҳволи ҳақида партия-давлат контроли текширишларининг натижаси эълон қилинди. Раис бошчилигидаги В. Хвой, К. Ким, А. А. Ли, Хониёзов каби бир группа юлғичларнинг ўта мағрурланиши колхоз манфаатига катта салбий таъсир кўрсатди. Уларнинг энди қандай аҳволда эканлигини тасаввур қилиш қийин эмас.

Инсоннинг энг яхши фазилати — унинг юксак даражада онглилиги ва вазиятга тўғри баҳо бера билишидадир. Бундай кишиларнинг доимо маданиятли ва маънавий жиҳатдан етук эканликларини кўриб мамнун бўламиз. Аммо, ички маънавий маданият ташқи маданиятни ҳам тақозо қилади. «Ташқи гўзаллик ва нафислик ички софлик ва гўзалликнинг ифодаси бўлиши лозим» деб ёзган эди В. Г. Белинский. Лекин шундай кишилар ҳам учрайдики, уларнинг ярамас одатлари кўпчиликни ранжитади. Масалан, биров автобусда қўполлик қилиб бир кишининг оёғини босиб олади-ю, лекин кечирим сўрашни ё ўзига эп кўрмайди, ёки кечирим сўрашга «бўйни ёр бермайди». Баъзилар тўғри, беғараз танқидга тўғри, очиқ жавоб қайтариши мумкин ва лозим бўлгани ҳолда, тўнглик билан гап қайтаради, баъзиларнинг оғзидан болахоналик сўкишлар чиқади, яна бировлар текканга тегиб, тегмаганга кесак отади.

...Автобус тез кела қолмади. Пассажирлар анча асабийлашиб турган бир пайтда автобус келиб тўхтади. Ҳамма машина томон интилди. Гавжум. Тўсатдан бир қизнинг кафтига 30-35 ёшлар чамаси бир йигитнинг қўли тегиб кетди. Қиз ҳеч нарсани ўйламай-нетмай қўполлик билан «кўзингизга қарасангиз бўлмайдими?!» деб зарда билан сўз қотди. Хуллас, кўнгил хиралик бошланди. Улар бир-бирларига таксида кетишни тавсия қилишди.

Мана шу кичкинагина ҳодисанинг ўзи, кишини анча ранжитди. Йўловчиларнинг ғашига тегди.

Хушмуомилалик, хушсуханлик масаласи айрим кишиларга иккинчи даражали, аҳамиятсиз туюлиши мумкин. Лекин бундай ўйлаш тамоман нотўғридир. «Кишининг кўнгли гулдек нозик, тошдек қаттиқ» деган гап бор халқимизда. Ҳақиқатан ҳам қўпол одам бир сўз билан ҳар қандай кишининг кўнглини вайрон қилиб юбориши мумкин (айниқса, биринчи бор учрашган одам билан), аксинча хушфеъл одам эса бир оғиз ширин сўз билан ҳар қандай кишининг кўнглини кўтариши мумкин.

Жамиятимиз аъзоларининг ўзларидан катта кишиларга нисбатан, катталарни эса кичикларга нисбатан меҳрибончилиги ҳақиқий камтарлик ва хушмуомилаликнинг намунасидир. Хушмуомилалик кишининг ўз ишига пухталиги, ўз сўзида қатъий туриши ва шунга ҳаракат қилиши билан ҳам ўлчанади. Ростгўйлик ва ҳозиржавоблик одамларнинг маданий қиёфасининг бойлигидан дарак беради ва халқимизнинг обрўсини оширади. В. И. Ленин мажлисларга белгиланган вақтдан бир минут кечикиб қолишни жиноятга тенг қилган эди. Кечикиб келиш кишиларга нисбатан ҳурматсизлик ҳисобланади. Бу соҳада ҳам кишиларимизнинг маданий савияси бир хил деб бўлмайди, албатта. Ишчи, хизматчилар, колхозчилар ёки студентларнинг ҳам ишга ёки машғулотларига сабабсиз кеч қолиб келиш ҳоллари рўй беради. Бундай ғайри ахлоқий аҳволга-жойлардаги коллективларнинг тарбиявий таъсир доирасини кескин ўзгартириб туриш керак.

Хушмуомалали киши эл қатори саломлашади, бошқаларга ҳурмат кўрсатади, учрашганидан мамнун эканлигини сездиради. Бунинг жуда катта ахлоқий аҳамияти бор. Агар совуқ ёки эътиборсизлик билан саломлашилса, кишига ҳатто қаттиқ тегиши мумкин. Маданий киши ҳамиша хушмуомалали бўлиш билан бир қаторда, бошқалар бехосдан бирор ножўя ҳаракатда бўлган тақдирда, сезмагандек бўлади. Ноўрин кулабериш ҳам одобдан эмас. Чунончи, биров йиқилиб тушса, ҳар қанча кулгили бўлса ҳам, киши кулгисини тўхтатиб олиши ва йиқилган кишининг дарҳол ўрнидан туришига ёрдам бериши лозим.

Маданий хушмуомалали бўлиш ҳар бир кишининг ўзига боғлиқ, албатта. Киши қанчалик онгли, иродаси мустаҳкам бўлса, бошқа одамларнинг энг яхши сифатларидан ўрнак олса, айрим ярамас одатларини ташласа, юриш-туришда, гап-сўзларида эҳтиёткор бўлса, у шубҳасиз тобора маданий, камтар, хушмуомалали ўрнак олса арзигулик кишига айланади.

«Инсон деган сўз мағрур жаранглайди». Буюк адиб М. Горькийнинг инсонга ана шундай юксак баҳо бергани бежиз эмас. Чунки, инсондан улуғ, инсонийликдан ҳам олий хусусият йўқ. Инсонийлик эса ўзининг тўлақонли маъноси доирасига барча мавжуд энг яхши хислатларни мужассамлаштиради. Бу хислатлар касб-ҳунар, мансаб-даража, билим-маълумот каби фарқий чегараларни тамоман истисно қилади.

Камтарликка ва хушмуомилаликка хос бўлган нодир хислатлар эса барча тоифадаги кишиларга: давлат арбоби ёки фан доктори, ишчи ҳам колхозчи, шофер ва инженер, педагог ёки ёзувчига хос бўлиши билан энг аввал ижтимоий турмушимизнинг асоси бўлган муомилада ўз аксини топабилиши лозим.

КПССнинг янги Программасида қабул қилинган коммунизм қурувчисининг ахлоқ кодексида баён этилган ахлоқ нормаларига риоя қилиш ва унга эришиш ҳар бир совет кишисининг шарафли ва муқаддас бурчидир.

Я. ШЕРМУҲАМЕДОВ,
Тошкент Давлат медицина институти фалсафа кафедрасининг ўқитувчиси.

Чирчиқ металл конструкциялар ва ностандарт асбоб ускуналар заводи биринчи навбатининг қурилиши тугалланай деб қолди. Шу йилнинг охирида республика қурилишларига завод дастлабки маҳсулотини юборади. Суратда: қурилиш участкаларидан бирида.

В. Никонов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Соғлиқ университети

Чилонзор районидаги Чопон ота маҳалласида жойлашган 28-амбулаториянинг медицина ходимлари яхши ташаббус кўрсатдилар. Уларнинг кучи билан Оқтепа массивидаги маданият уйида «Соғлиқ университети» иш бошлади. Университетга амбулаториянинг бош врачи А. Ҳайдаров бошчилик қилмоқда.

Университет машғулотларида медицина ва гигиена темаларида қизиқарли лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда. Врач Зарипов томонидан ўқилган «Кўр ичак касали» темасидаги лекция мароқли бўлди.

Т. СОЛИХЎЖАЕВА

Атомни кўриш йўлида

Атомнинг мавжудлиги қадимги Грециядаёқ тахмин қилинган эди. Бироқ инсон шу вақтгача атомни кўзи билан кўришга муяссар бўлолмай келарди. Ниҳоят яқинда доктор Уилска катта протеин молекулалар ичидаги айрим атомларни фарқ қила оладиган электрон асбоб конструкцияси яратилаётганини хабар қилди. Одатдаги электрон микроскоп бир-бирига жуда яқин жойлашган предметни ҳозирги замон оптик микроскопига қараганда 250-300 мартадан зиёдроқ яхши кўрсатади. Доктор Уилска хабар қилган микроскоп эса бу жиҳатдан оптик микроскопдан тахминан минг марта кучлироқдир.

АҲОЛИ ХУРСАНД

Кейинги вақтларда аҳолига медицина хизмати кўрсатиш ишлари Калинин районида ҳам яхши йўлга қўйилди. Даволанишнинг илғор методларидан фойдаланиш, медицина-гигиена ишларига эътибор кучайди.

Авваллари касалхоналардаги ўринлар йигирмага етар-етмас эди. Бунинг устига тажрибали врачлар ҳам етишмас эди. Шунинг учун ҳам бошқа касалхоналардан мутахассис врачлар чақириб туришга тўғри келарди. Энди бу камчиликларга барҳам берилди. Касалхоналар кенгайтирилди, район бўйича уларнинг сони йигирма олтига етди.

Бундан ташқари шифохоналар медицина соҳаларига қараб мослаштирилди. Авваллари битта касалхонада бир неча хил касаллик билан оғриган беморлар даволанарди. Эндиликда бунга чек қўйилди. Бундай тадбирларнинг амалга оширилиши беморларни атрофлича ўрганиш ва уларнинг тезроқ тузалиб кетишида яхши натижалар бермоқда.

Медицина муассасаларини кенгайтириш ва янгиларини очишга ҳам катта аҳамият берилмоқда. Масалан, Юнусободдаги туғруқхона янги баҳаво бинога кўчирилди.

Тошкент ГРЭС посёлкасида ҳам янги медицина пункти очилди. «Ташавтомаш» заводида янги рентген кабинети ишга тушди. Медицина ўчоқлари малакали врачлар билан таъминланди.

Йил охиригача «Коммунизм» колхозида 20 ўринли болалар касалхонаси ташкил қилинади.

Район медицина ходимлари касалликларнинг олдини олиш учун муҳим тадбирларни амалга оширмоқдалар. «Саломатлик куни» ўтказиш одат тусига кириб қолди.

А. МИРЗААҲМЕДОВ.

ТАШАББУСКОРЛАР

Қўрғошин кони коллективини Олтинтопган комбинати корхоналари ўртасидаги социалистик мусобақанинг байроқдори дейишади. Working Кончилар кетма-кет икки марта шаҳар партия комитети кўчма Қизил байроғини олишга сазовор бўлганлар. 80 коммунистнинг барчаси ташаббускор. Уларнинг ҳар бири маълум бир ташаббус автори десак хато қилмаган бўламиз.

Коммунист ўртоқ Безъязиков экскаваторчи ва шофёрлардан иборат комплекс бригада ташкил қилишда ташаббускор бўлди. Экскаваторчилар Мельников, Юлаев, Лузкин ўртоқлар ўз меҳнатлари билан дўстлар ишончини оқламоқдалар. Ўртоқ Трухонов бошлиқ смена, ўртоқ Утемасов раҳбарлигидаги участка ўтган барча ойлар планини 120-140 процентдан бажариб коммунистик меҳнат корхонаси деган шарафли номни оқламоқда.

Коллектив аъзолари ўз билим доираларини ҳам тинмай кенгайтиришаяпти. Ҳар 15 кишининг бири олий ўқув юртининг студенти. Ҳар олти кишининг бири қўш касбга эга. Ҳозир коллективнинг 37 аъзоси илмий-техника университетида ўқимоқда. 7 киши Тошкент политехника институтининг дипломанти.

А. ТОЖИЕВ

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

СОВЕТЛАР ЯНГИ ШАРОИТДА

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми тарихий қарорлари халқ оммасининг ижодий ғайратини янада ошириб юборди. Пленум қарорлари асосида халқ хўжалигига партия раҳбарлигини қайта қуриш тадбирлари амалга оширилди. Бу тадбирлар турмуш талабларига қанчалик мувофиқ эканлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди.

Колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармаларининг ташкил этилиши советлар ишида янги шароит яратиб берди — район ва қишлоқ советлари фаолиятида жуда катта ижобий бурилиш даври бошланди. Омма билан алоқа мустаҳкамланди, меҳнаткашлар депутатларининг жамоат ишларидаги активлиги кучайди, сайловчилар орасидаги обрў-эътибори ҳам ортди. Аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини қондириш учун эса қулай имкониятлар вужудга келди.

Илгарилари район партия ва ижроия комитетлари аппаратида малакали қишлоқ хўжалик ходимлари деярлик йўқ эди. Шунга қарамай, партия ва совет ташкилотлари асосан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши билан шуғулланарди. Район ижроия комитетлари ўша кезларда халқ маорифи, соғлиқни сақлаш, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш, қурилиш ва ободончилик каби муҳим соҳаларга ҳамда меҳнаткашларнинг талаб ва эҳтиёжларини атрофлича ўрганишга эътибор беролмай келди. Бу ҳол ариза ва шикоятларнинг кўпайишига сабаб бўларди.

Ҳозирги кунда ишлаб чиқариш бошқармаларида қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳасини яхши биладиган малакали мутахассислар ишлаб турибди.

Эндиликда район ва қишлоқ Советлари ўз зиммаларига юкланган вазифаларни тўла адо этиш имкониятига эга бўлди. Депутатлар ижроия комитетлари атрофига тобора жипслашиб, катта кучга айланиб бормоқда. Депутатлардан ташкил топган жамоатчилик асосида ишлайдиган доимий комиссияларнинг ишлари ҳам бу соҳада диққатга сазовордир.

Бекобод район ижроия комитети ҳузурида еттита доимий комиссия ишлаб турибди. Қурилиш ва ободончилик бўйича доимий комиссия айниқса кўзга кўринарли ишлар қиляпти. Жумабозор қишлоғига қарашли икки километр масофадаги йўл 10 йилдан бери аҳоли учун ҳам, транспорт қатнови учун ҳам қийинчилик туғдирарди. Бу йил қисқа вақт ичида ремонтдан чиқарилди. Ана шу доимий комиссия ташаббуси билан бу йил Киров номли канал ёқасидаги 20 гектарга яқин ташландиқ ерга ҳар хил дарахт кўчатлари ўтқазилиб, кўкаламзорлаштирилди. Ҳозир бу кўкаламзор жойни район Советы меҳнаткашларининг маданий ҳордиқ чиқарадиган боғига айлантиришни режалаштирди.

Депутат И. Иброҳимов қишлоқ хўжалик ишлари бўйича доимий комиссияга бошчилик қиляпти. Унинг раҳбарлигидаги комиссия аъзолари жамоатчилик асосида 3-«Далварзин» совхозининг 50 гектар майдонидаги ғўзаларни бегона ўтдан тозалаб берди. Комиссия планида колхоз ва совхозларга яқиндан ёрдам беришга қаратилган кўпгина амалий тадбирлар ҳам белгиланган.

Халқ маорифи бўйича доимий комиссия район мактабларини янги ўқув йилига тайёрлаш ишида айниқса жонбозлик кўрсатди. Комиссия маориф ходимлари иштирокида мактабларда ремонтнинг боришини текшириб чиқди. Текширишда аниқланган жузъий камчиликлар сессия муҳокамасига қўйилди. Сессияда ана шу камчиликларни тезликда бартараф қилиш учун зарур тадбирлар белгиланди. Бу ишга депутатларнинг эътибори жалб этилди. Мактабларни биринчи сентябрга бекамикўст тайёрлаш ишига доимий комиссия катта ёрдам берди.

Соғлиқни сақлаш бўйича тузилган доимий комиссия ҳам диққатга сазовор ишлар қиляпти. Янги касалхона, поликлиника ва медицина пунктлари очишда улар ташаббускор бўлишяпти. Уларнинг кўмаги билан Дзержинский номли колхоз идораси касалхонага бўшатиб берилди. Районда эса янги поликлиника ишга туширилди...

Ижроия комитет ҳузурида маъмурий ҳамда балоғатга етмаган ўсмирлар билан шуғулланувчи доимий комиссиялар ҳам ишлаб турибди. Бу комиссиялар жамоат тартибини бузувчиларга, меҳнат интизомига бўйсунмовчиларга қарши сиёсий-тарбиявий ишларни кенг кўламда ривожлантириб юборди.

Кўриниб турибдики, район ижроия комитети ўз олдида турган вазифаларни меҳнаткашлар депутатларининг актив иштирокисиз ҳал этишга қийналади. Бундан ташқари меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятларини текшириш юзасидан ташкил этилган депутатлар хонаси ҳам район ижроия комитетининг яқин кўмакчисидир. Бу хонада область ва район ижроия комитетларининг активлари навбат билан меҳнаткашларнинг ариза ва шикоятлари юзасидан қабул ўтказиб туришибди.

Шуни ҳам айтиш керакки, район ва қишлоқ советлари ишида ҳали жиддий камчиликлар мавжуд. Бу камчиликларни бартараф қилиш учун анча ишлар қилишимиз зарур. Айниқса, қишлоқ советлари ва улар ҳузуридаги доимий комиссиялар ҳозирги талаб даражасида ишламаяпти. Олдимизда турган энг муҳим вазифалардан бири ана шу қишлоқ советлари ишини қайта қуриш, малакали ва ишчан кадрлар билан таъминлашдан иборатдир.

КПСС Марказий Комитети амалга оширган доно тадбирлар район ва қишлоқ советлари ишларини тубдан яхшилашга кенг йўл очиб берди. Эндиликда қишлоқ меҳнаткашларининг талабларига тўла жавоб беришга қодир бўлган чинакам совет ташкилотига айлантириш учун ҳамма имкониятлар бор.

Э. ХАТАМОВ,
меҳнаткашлар депутатлари Бекобод район совети ижроия комитетининг раиси.

Қардош республикаларда

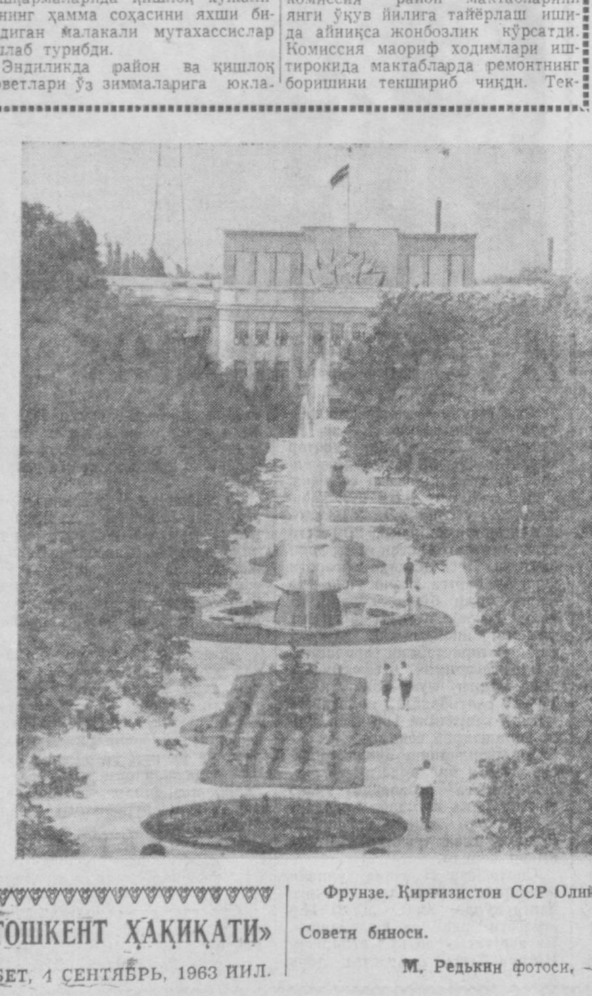

Фрунзе. Киргизистон ССР Олий Советининг биноси.

М. Редькин фотоси.

Тажриба ўрганмоқдалар

КИРОВОБОД (Озарбайжон ССР). Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Илмий тадқиқот ишларини координациялаш давлат комитети республикалараро илмий кенгашининг навбатдаги мажлиси Кировободда бўлиб ўтди. Пахтачилик техникаси ва технологиясини комплекс ривожлантириш проблемаси муҳокама қилинди. Озарбайжоннинг Имишли ишлаб чиқариш бошқармасидаги 5-совхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи Севил Казиева мажлисда сўзга чиқди. Бу бригада комплекс механизация ва прогрессив агротехникани жорий қилиб, ўтган йили 100 гектар ернинг ҳар гектаридан 25 центнердан ошириб пахта олган эди. Бригада бу йил ҳам мўл ҳосил етиштирди. Ҳар гектардан 30 центнердан пахта териб олиш мўлжалланмоқда.

Озарбайжондаги ишлаб чиқаришнинг бошқа илғорлари ҳам ўз тажрибаларини гапириб бердилар.

Илмий кенгаш колхоз ва совхозларда машина-трактор паркидан фойдаланишни яхшилаш, олимларнинг ишлаб чиқаришга ёрдамини кучайтиришга доир конкрет йўлларни белгилади.

ЯНГИ ТЕХНИКА УЧУН

ЧОРЖУЙ (Туркманистон ССР). Чоржўй корхоналарининг директорлари ва молия ходимлари шу ердаги Давлат банки кредит бўлимига тез-тез келиб туришади. Бу ерда улар янги техникани жорий қилиш учун берилаётган катта-катта миқдордаги қарзларни расмийлаштиришади.

Давлатнинг бераётган қарзлари, деди ТАСС мухбирига Давлат банки бўлимининг бошқарувчиси Р. Авлиёқулов, — шаҳарда саноат қурилишини маблағ билан таъминлашнинг муҳим манбаидир. Механика заводи кредитлардан ишнинг кўзини билиб фойдаланмоқда. Давлатнинг ёрдами билан заводда қозон цехи реконструкция қилинди, идишларга руҳни қиздириб қопловчи печь механизациялаштирилди. Корхона ана шу ишларга қарз олинган пуллардан 47 минг сўмини сарфлади. Завод давлатдан бўлган қарзини бир йилдаёқ батамом узди. Бу ерда қўшимча равишда 190 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Пахта тозалаш, сут-мой, солод заводлари ва бошқа завод ҳамда фабрикаларнинг коллективлари ҳам давлат кредитлари ёрдами билан янги техникани жорий қилмоқдалар.

ЭЛЕКТР МАГИСТРАЛЛАР

КИЕВ. Ғарби-жанубий темир йўлда ўзгарувчан ток билан ишлайдиган биринчи электр линия Мироновка-Фастов линиясини қуриш бўйича асосий ишлар тугалланай деб қолди. 103 километр узунликдаги бу линияда электр энергияси бериш олдидан контакт тармоқлари, автоблокировкалар ва станциялардаги стрелкаларни марказлаштирилган тартибда бошқариш аппаратлари текширилмоқда.

Фастов—Казатин-Шепетовка-Золбуново участкасида ҳам қурилиш ишлари қизғин давом этмоқда. 323 километр узунликдаги бу линия қурилиб бўлгандан сўнг яна Здолбуново-Львов (Львов темир йўли) участкасини электрлаштириш қолади. Шундан сўнг электр поездлар Кавказдан Прагага қадар қатнайдиган бўлади.

Келажакда Москва—Киев—Прага ўртасида электр поездлар қатнови кўзда тутилади. Шу муносабат билан Киев узелини ўзгарувчан токка кўчириш, шунингдек Киев — Хутор Михайловский — Брянск электр линиясини қуриш мўлжалланади.

СУМГАИТ НЕФТЕХИМИЯ ГИГАНТИ

СУМГАИТ (Озарбайжон ССР). Бу ерда гигант нефтехимия комбинати қурилмоқда. Комбинатда жами 20 дан ортиқ ҳар хил корхоналар ишлайдиган бўлади. Ҳозир кучли компрессия ва газ тақсимлаш цехи қурилмоқда. Бу цех йил сайин ўн минглаб тонна этилен ва пропилен ишлаб чиқаради. Цех ишлаб чиқарадиган маҳсулот пластик массалар, синтетик тола, лавсан, фенол, ацетон, глицерин ва бошқа маҳсулотлар тайёрлаш учун хом ашё бўлади.

Ҳозирги вақтда қурувчиларнинг эътибори ишга туширилиш олдида турган биринчи объектга — газофракцион установкага қаратилган. Бу установка шу йил ишга туширилади.

МЕДИЦИНА ЯНГИЛИКЛАРИ

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Биология фанини янада ривожлантириш ва унинг практика билан боғланишини мустаҳкамлаш чоралари тўғрисида» деб чиқарган қарорида халқ соғлиғини сақлаш ва мустаҳкамлаш тадбирлари белгиланди. Шунингдек, медицина асбоб-ускуналари ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш, янги дори-дармонларни топиш ва яратиш, аҳолини дори-дармонлар билан кўпроқ таъминлаш лозим деб топилди.

Совет медицина олимлари бу соҳада кўпгина ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Биз қуйида ана шундай ютуқлар ва янгиликларнинг айримлари ҳақида тўхталиб ўтамиз.

ТЎҚИМАЛАРНИ ЯНГИЧА СТРИЛЛАШ. Марказий травматология ва ортопедия институтининг тўқималарни консервлаш лабораториясида янги усул қўлланабошланди. Бу усул ёрдамида соғлом бадандан кесиб олинган тўқима радиоактив кобальтнинг нурлари билан нурлантирилади. Бундай қилиш тўқималарни кўп миқдорда олдиндан тайёрлаб қўйиш ва узоқ вақт сақлаш имкониятини беради.

КАПРОН ОПЕРАЦИЯ УЧУН. Буйракдаги тошни олишда операция қилинган жойни ипак ип билан тикиш натижасида баъзибир кўнгилсиз ҳоллар юз берар эди. Ипак ўрнига капрондан қилинган ипни ишлатиш беморда ҳеч қандай кўнгилсиз асорат қолдирмайди, балки 6—8 ой ичида у организмга шимилиб кетади.

СУВ ТОЗАЛАШНИНГ ЯНГИ УСУЛИ: К. Д. Памфилов номидаги коммунал хўжалик академияси томонидан ичиш учун ишлатиладиган сувни тозалашнинг янги методи ишлаб чиқилди. Маълум бўлишича, ифлос-лойқа сувга юқори молекулалик бирикма полиакриламиддан жуда кам миқдорда қўшиш сувни фильтрланишини тезлаштиради ва ифлослантирувчи моддалар дарҳол чўкмага тушади.

АНЕТИН. Харьковдаги химика-фармацевтика илмий-тадқиқот институтида укроп ўсимлигидан янги таъсирга эга бўлган модда анетин олинди. Анетинни фармокологик текшириш, унинг астма ва юрак касалликларига шифобахш таъсир этиши аниқланди.

КОКАРБОКСИЛАЗА. Витаминлар бўйича Бутуниттифоқ илмий-текшириш институти томонидан янги препарат-кокарбоксилаза синтезлаб олинди. Кокарбоксилаза кристалл ҳолдаги оқ кукун модда, унинг ўзига хос ҳиди бор. Препарат кокарбоксилазани беморнинг қон ва сийдигида қант моддаси кўпайганда, склероз касаллигининг бошланғич даврида қўллаш яхши натижа беради.

КУЙГАННИ ДАВОЛАШ УЧУН ПРЕПАРАТ: Украинадаги травматология ва ортопедия илмий-тадқиқот институтининг ходимлари томонидан куйган жойни даволайдиган препарат яратилди. Препарат мурда терисидан олинган пленка бўлиб, у биологик актив моддадан иборатдир. Бу пленка куйган жойга қўйилганда ўша ер тез битабошлайди.

Л. ИКРОМОВ,
фармацевтика фанлари кандидати.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАТИЖАЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

„ТЕШИК ЧЎНТАК"

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг 13 август сонида босилган «Тешик чўнтак» сарлавҳали материал юзасидан текшириш ўтказилиб, фактлар тўла тасдиқланди.

Бекобод район маданият уйининг киномеханиги Рустем Трубач ҳақиқатан ҳам Калинин номли қишлоқда кино кўрсатиш учун томошабинлардан пул йиғиб олиб, билет бермаган. Йиғилган пулларни ўз чўнтагига уриб келган. Иш пайтида спиртлик ичимлик ичиб, кино кўргани келган болаларни ҳақорат қилган...

Текширишда ана шу фактлар аниқланди. Р. Трубач яқинда Бекобод район суди олдида жавоб беради.

Бекобод район прокурори К. РОЗИҚОВ».

ЖИНОЯТЧИЛАР ЖАВОБГАРЛИККА ТОРТИЛАДИ

«XX партсъезд» колхозидаги айрим нопок кишилар колхоз мулкини талон-торож қилишаётгани ҳақида бир группа колхозчилар номидан редакцияга шикоят хати келган эди. Шу хат юзасидан Бўка ишлаб чиқариш бошқармаси текшириш ўтказди. Кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда колхоз раиси қўпол хатоларга йўл қўйган. Бунинг натижасида колхознинг 28 минг сўм пули талон-торож қилинган. Бўка ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитетининг бюроси «XX партсъезд» колхозида ўтказилган текшириш натижаларини муҳокама қилиб, колхоз раиси Ҳайитбоевга қаттиқ виговор эълон қилган.

Колхоз мулкини талон-торож қилган айрим шахсларни жавобгарликка тортиш учун терговорганларига тегишли материаллар топширилган.

„ЙЎЛ АЗОБИ..."

«Хўжакент» совхозининг 3-участкасидан «Искандар посёлкасигача бўлган масофа 7 километр. Шу йўлдан транспорт қатнамайди, йўллар ўнқир-чўнқир. ёзда тупроқ, қишда лой тиззага чиқади, пиёда ҳам юриб бўлмайди. қишлоқда электр йўқ. Бу аҳволга район раҳбарлари яхши аҳамият бермаяптилар, дейилган эди, юқоридаги сарлавҳа билан редакцияга келган бир хатда. Шу хат юзасидан текшириш ўтказилган. Юқори Чирчиқ район Ижроия Комитети юборган жавобда айтилишича хатда кўрсатилган камчиликлар тўғри топилган. Ҳозир йўлларни ремонт қилиш, қишлоқни электрлаштириш чоралари кўрилмоқда.

ЯНГИЛИК ИЖОДКОРЛАРИ

„АҚЛЛИ“ АСБОБ

Тун зулматини ёриб оғир состав билан «ТЭ-3» тепловози елади. Купелардаги кишилар ширин уйқуда. Ҳаммаёқда сокинлик ҳукм суради. Машинист ҳам машинани бир тезликка қўйиб, бемалол хаёл суриб бораяпти. Аҳёнаҳёнда кўзлари сузилиб кетади. Шундай пайтда у яқинлашаётган ҳалокатни ҳам сезмайди, чорраҳада ёниб ўчаётган қизил чироқни ҳам кўрмай қолади. Натижада кутилмаган бахтсизликлар содир бўлади. Бундай хунук воқеанинг олдини олиш мумкинми?

Олимларимиз вагонларни автоматик равишда тўхтатиш, автоматик сигнал бериш усулларини топганларидан бери темирйўл транспорти хўжалигида ҳалокатлар сони кескин қисқарди. Ҳаракат хавфсизлиги яхшиланди. Лекин ҳалокатни олдиндан сезиш мумкинми, деган муаммо ҳамон ечилмай келарди. Изланишга изланиш уланди, таклифларга таклиф қўшилди. Ниҳоят, 1959 йилдан темирйўл транспорти магистралларида жорий қилинаётган «хушёрлик» асбоби кўп йиллик меҳнатнинг меваси бўлди.

Тошкент темирйўл локомотивлари ва энергетика хўжалиги хизмати бошлиғи инженер Додахон Турғунов ихтиро қилган бу асбоб биринчи йилдаёқ Иттифоқимизнинг 11 темирйўл тармоғида қўлланилди. Тошкентнинг барча пўлат магистраллари ҳам у билан қуролланди.

Асбобнинг ишлаш процесси жуда ажойиб. У автоматик локомотив сигнал системаси жорий қилинмаган тепловозлардаги контрол-асбобларни тезликни кўрсатувчи шкала билан боғлайди. Натижада икки муҳим система устидан контроль ўрнатилади. Асбобнинг бошқа варианти автоматик локомотив сигнал системаси вазифасини ҳам бажара беради.

Сўнгги йилларда ишлаб чиқарилаётган локомотивлар поезд тўхтаганда автоматик равишда ишлайдиган сигналлар системаси билан қуролланган. Лекин буларга иш шароитини яратиб бериш учун йўлларни қайтадан реконструкция қилиш талаб қилинади. Чорраҳаларни автоматик сигналларга мослаш лозим бўлади.

«Хушёрлик» асбоблари ўрнатилган тақдирда қўшимча капитал маблағ талаб қилинмайди. Аксинча бу чора кўп миқдорда маблағни тежаб қолиш имконини беради.

«Ақлли» асбоб машинист, локомотив бригадаси аъзолари устидан ҳам контроллик қилаберади. Бир ўзи ҳаракат қисмларини маълум муддатгача бошқаришга қодир. Асбоб светофорнинг қизил чироқларини сезиб, машинистсиз ҳам составни тўхтата олади.

Бу ихтиро инженер Д. Турғуновнинг номини бутун Иттифоқимизга танитди. Унинг хизмати республикамиз партия ва ҳукумати томонидан муносиб тақдирланди. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан бу конструкция авторига «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган рационализатор» деган фахрли унвон берилди.

Юксак мукофот ижодкор олимни янги муваффақиятлар сари отлантирди. У ҳозир темирйўл транспорти хўжалигининг янада мураккаброқ соҳаларини ҳам автоматлаштириш устида изланиш олиб бораяпти. Қунт ва меҳнат Додахон Турғуновни янги-янги самаралар сари элтмоқда.

И. ИКРОМОВ,
Ж. НОСИРОВ.

ТОШКЕНТ—ИВАНОВО

КИМ ҒОЛИБ БЎЛАРКИН?

Юқори Волга иқтисодий райони новаторлари фабрика ва заводларда ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга катта ҳисса қўшмоқдалар. Уларнинг активлигини янада кучайтириш мақсадида халқ хўжалиги кенгаши Иваново, Владимир, Ярослав ва Кострома областлари касаба союзлари советлари билан биргаликда «Рационализаторлик бўйича энг яхши корхона», «Энг яхши ижодий бригада» ва «Энг яхши рационализатор» номларини олиш учун социалистик мусобақа шартларини ишлаб чиқди.

Корхоналар бўйича ишни якунлаш пайтидаги асосий кўрсаткичлар белгиланди. Яъни ҳар бир корхона товар ва ялпи маҳсулот тайёрлаш бўйича белгиланган давлат планини, меҳнат унумдорлигини ошириш, шунингдек маҳсулот таннархини камайтириш топшириқларини муваффақиятли адо этиши керак. Новаторлардан тушган таклифлар ва келтирган иқтисодий фойдаси ҳам ҳисобга олинади.

Мусобақани ҳар ярим йилликда якунлаб туришга қарор қилинди. «Рационализаторлик бўйича энг яхши корхона»ни аниқлаш учун фабрика ва заводлар уч группага бўлинди. Машинасозлик ва химия корхоналари биринчи, тўқимачилик, тикувчилик, трикотаж, ойнасозлик саноати корхоналари иккинчи, қолган тармоқлар учинчи группага киради.

Мусобақа ғолибларига мукофотлар, халқ хўжалиги кенгаши ва касаба союзлари область Советларининг фахрий ёрлиқларини топширишга қарор қилинди. Шунингдек, рационализаторлик ишларида энг яхши натижаларга эришган область учун кўчма қизил Байроқ таъсис этилди.

Юқори Волга халқ хўжалиги кенгаши, касаба союзлари область Советлари, рационализатор ва ихтирочиларнинг Бутуниттифоқ жамияти иқтисодий районнинг барча меҳнаткашларини техника тараққиётини жадаллаштириш, маҳсулотни тежаш учун мусобақага қўшилишга чақирдилар.

Янгийўл пойафзал фабрикасининг ишчиси Жўра Мусаев смена нормасини мудом 120—130 процентдан адо этади. Бундай муваффақиятга илғор ишчи ўз дастгоҳини такомиллаштириш, вақтни тежаш туфайли эришмоқда. Суратда: Жўра Мусаев.

А. Тўраев фотоси.

ИНТИЛИШ САМАРАЛАРИ

Ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ҳақида ёшлигимда кўп эшитганман, турли китоблар ўқиганман. Лекин минглаб ишчиларнинг вазифасини бир киши қандай қилиб бажаришига ҳеч ақлим бовар қилмасди. Институтда ўқиб юрган кезларимда автоматиканинг ҳосиятига тушуна бошладим. Корхоналарда бўлиб ишлаб чиқаришнинг турли технологик процессларини автоматик бошқариш йўлларини кўрдик. Бу жуда ажойиб кўринди кўзимга. Қарангки, ишчининг қўли фақат пультлар, кнопкалар устида ҳаракат қилади холос. Агрегатлар киши буюрган ишни бекамикўст бажараяпти. Илгаригидек оғир меҳнат йўқ киши гарданида. Иш шароити яхши, меҳнат унумдорлиги мўл. Шу дамдан бошлаб унга муҳаббатим тобланди. Автоматика процессларини қунт билан ўргандим.

Киши ўз олдига бир мақсад қўйса, унга албатта эришар экан. Бу йўлда фақат қунт ва чидам билан изланиш, дастлабки муваффақиятсизликдан қўрқмаслик лозим бўлади. Мен ҳам шундай қилдим. Ўқидим, ўргандим. Тажрибамни оширдим. Натижада 1954 йил қовушоқ суюқликни бетўхтов ўлчаш асбобини ихтиро этдим. Ахир алиф, лак, бўёқ, елим, полимерлар ва нефть маҳсулотларининг сифати модданинг суюқ-қуюқлиги билан ҳам белгиланади-да.

Иш унумининг ошгани бундан ҳам қувончли. Ишлаб чиқаришда қовушоқлик, одатда, маълум йўғонликдаги найча орқали ўтадиган модданинг ҳажмини ўлчаш билан аниқланади. Бу усул кам деганда 20—30 минут вақтни ортиқча олади. Янги асбоб эса маҳсулот устидан узлуксиз ва етарлича аниқ контроллик қилаберади.

Изланиш шу билан тугамади. Уни яна ҳам такомиллаштириш учун лабораторияларда, корхона цехларида синовлар ўтказдик. Турли хил конструкциядаги асбоблар ясадик. Натижада асбоб кўрсатган маълумотни маълум масофага узатувчи вискозиметр деб аталган саноат варианти туғилди. Энди бу асбоб ёрдамида технологик процесс устидан автоматик контроль ўрнатиш мумкин. Асбобнинг ишлаш процесси ғоят аниқ. Диаграммали қоғозга маҳсулотнинг қовушоқлик даражасини ёзиб кўрсатади. Сўнг маҳсулотнинг тайёрлигини маълум қилади. Мен яратган янги ихтиро венгриялик олимларда ҳам қизиқиш уйғотди. Уларнинг илтимоси билан босмадан чиққан илмий ишларим копиясини Венгрияга юбордим. Шу ишда менга йўл-йўриқ кўрсатган, ўз ёрдамларини аямаган кўпгина ҳамкасбларимнинг ҳам ҳиссалари бор. СССР Фанлар академияси Ер физикаси институтининг профессори, физика-математика фанлари доктори М. П. Воларович, Марказий сунъий чарм тайёрлаш илмий текшириш институти автоматика лабораторияси илмий ходимлари В. Матвеев, А. Лушников, Тошкент лак-бўёқ заводи инженери А. Кайзер ва бошқа ўртоқлардан жуда ҳам миннатдорман. Уларнинг қимматли маслаҳатларисиз мен бундай мураккаб вазифани бажараолмасдим.

Ҳозирда ўсимлик мойи экстракция методи билан ажратиб олинади. Ёғи қисман олинган кунжара экстракторларда бензин билан қайнатилиб эритилади.

Натижада мисцелла деб аталган янги маҳсулот олинади. Мисцелланинг қуюқ-суюқлилиги, яъни концентрацияси лабораторияларда даврий усул билан 4—5 соатда аниқлаб берилади.

Шу процессни енгиллаштирадиган узлуксиз ўлчовчи асбоб ихтиро этиш мумкин эмасми? Бу масала ёғ-мой саноати ходимлари олдида кўндаланг турарди. Мен Политехника институти химия факультетининг V курс студенти Н. Юсупбековга шу муҳим иш билан шуғулланишни тавсия этдим. У ҳам жон деб бунга киришди.

Дастлаб биз концентрацияни электр ўтказувчанлиги ёки суюқлик қовушоқлигини аниқлаш билан ўлчармиз деб ўйладик. Лекин ҳар икки вариант ҳам кутганимиздек чиқмади.

Мисцелла концентрациясини узлуксиз ўлчаш устида яна бош қотира бошладик. Узоқ изланишдан сўнг Архимед қонуни асосида ишловчи асбоб ясадик. Унинг конструкцияси мураккаб эмас. Тик турадиган металл занжирли шиша найча тубига ареометр ўрнатдик. Найча мисцелла қайнаётган қозонга ботиб туради. Ареометр маҳсулот концентрацияси ҳақида дарҳол тўғри маълумот беради. Серияли равишда ишлаб чиқарилаётган бу асбоб аввалгисидан анча афзал бўлгани ҳолда суюқлик концентрациясининг минимал ва максимал қиймати ҳақида ҳам маълумот бераолади. Асбоб бензин сарфиётини бошқариш йўли билан мисцелланинг талабдаги концентрацияси устидан ҳам автоматик назорат қилади. Бундан ташқари у ишлаб чиқаришда экстрактор ишини кузатиб турган лаборант ва ишчи кучини тежайди. Янги асбоб шундай хусусиятлари билан Ўзбекистон ёғ саноатида йилига 500 минг сўмдан ортиқ маблағни тежаб беришга қодир.

Глицерин, кислота, нефтни қайта ишлаш тармоқларида бу асбобдан унумли фойдаланиш мумкин. Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги виставкасининг Ўзбекистон павильонида ҳам у намойиш қилинади.

Мен қилинган ишнинг бир қисми ҳақида ҳикоя қилдим, холос. Булардан ташқари ишлаб чиқаришни автоматик узлуксиз назорат қилиб турувчи, ўсимлик мойини экстракция усулида олувчи дистиллятор қурилмалар ҳам ихтиро қилганмиз. Барча кашфиётлар фақат узоқ изланиш ва меҳнат билан юзага келди. Чидамли бўлсанг, меҳнатингни аямасанг, интилишда давом этсанг инсон ақл-заковати барча нарсани муҳайё қилади. Ҳаёт йўлим шуни исботлади.

Х. ТОШПЎЛАТОВ
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ихтирочи, Тошкент политехника институти доценти.

Тез қураман десангиз...

Лентасимон асфальт йўл баланд тепаликлар оша узоқ уфқларга туташиб кетган. Автобусдан Волгоград кўчасида тушиб қолган киши Чилонзор шаҳарчаси шу ерда тугар экан, деб ўйлаши турган гап. Йўқ, кўча бўйлаб ғарб томонга бироз юринг, яна кўз ўнгингизда йирик панелли кўпқаватли бинолар, кўкка бўй чўзиб турган ғоз қоматли кранлар пайдо бўлади. Бу ерни «Б-8» сектори дейишади.

Бу ерда қад кўтараётган 43-уй тезкорлик усулида қурилаяпти. Бино муддатидан тўрт кун олдин фойдаланишга топширилиши керак. Бунинг учун иш вақти узайтирилмайди. Асло. Фақат барча ишлар мавжуд график асосида олиб борилади.

Панель ташувчи машиналар кунига 10 марталаб бу ерга келиб кетади. Монтаж майдонига қурилиш материаллари соат- соатига тўғрилаб етказиб берилади. Хўжалик ҳисобида ишлаётган Александр Зотов раҳбарлигидаги коммунистик меҳнат бригадаси бошқармада уйларни соатлик иш графиги асосида қуриш ташаббускори бўлди.

— График — ажойиб усул экан! — дейди бригадир. — 35 монтажчининг биронтаси ҳам беиш қолмайди. Фақат...

У сўзини тугатмаган ҳам эдики, остонада санитария-техника бошқармаси бригадири Филип Студеникин пайдо бўлди.

— Саша, умидим сендан, кислород шланги ҳозир менга ҳаводек зарур, — деди у.

— Ҳар доим аҳвол шу, — давом этди Александр сўзида. — Шланг топ, кислородли баллон бер. Сантехникларнинг биронтаси ҳам ўз асбобига эга эмас. Ҳамма айб 532-УНР раҳбарларида. Ўз ишчиларини керакли аслаҳасиз қолдиришгани-қолдиришган.

Сантехниклар беиш қолганидан кейин электрчилар ҳам бекор тураверишади-да.

А. Зотов энди ҳам ўз участкаси, ҳам сантехниклар ғамида. Акс ҳолда иш битмайди. Биргина участкада соатлик иш графигини жорий этиб, барча камчиликни бартараф қила олмайсиз. Сантехниклар, электрчилар, бетон узели ишчилари ва шоферлар орасида ҳам бу усулни қўллаш керак.

Монтаж майдонига ҳар куни беш кубометр бетон келтирилиши керак. Лекин кўпинча бригада бир ярим-икки кубометрдан олади, холос.

— Автомашина кам, бетон қоришга одам йўқ, — дейишади монтаж бошқармаси раҳбарлари.

— Соатлик иш графиги бўйича қурилаётган биринчи уйни монтаж қилиш учун ҳамма имкониятларни яратиб берингларда, — талаб қилди бригадир.

Бригадир ҳақ. Бундан буён бу тажриба асосида бошқа бинолар ҳам қурилади. Соатлик иш графиги бузилмаслиги учун бетон келтириш ҳам, панеллар монтажи ҳам, ишчилар ҳаракати ҳам соат стрелкаси юришидек ғоят аниқ бўлиши керак.

Александр Зотов бригадасида барча ишлар графикда кўрсатилгандек тўғри бормоқда.

— График бажариладими? — сўрадик бригадирдан.

— Бўлмасачи, ҳатто бир кунни тежаб қолиш ниятидамиз-ку, — жавоб берди у қатъий ишонч билан.

А. Зотовнинг ишчанлиги ва ташкилотчилик қобилиятини кўриб беихтиёр қувониб кетасан киши. Агар монтаж бошқармасида бошқа бригада бошлиқлари, инженер-техник ходимлар ҳам Александр Зотовга ўхшаб ишга юракдан берилсалар, соатлик иш графиги бошқа участкаларда ҳам қўлланса, қанча-қанча қимматли минутлар, соатлар тежалган, бинолар белгиланган вақтидан олдин фойдаланишга топширилган бўларди.

В. ҲАКИМОВ.

Бу йигит бирор минут ҳам тиниб-тинчимайди. Доимо янгилик излайди, технологик процессларни такомиллаштириш устида фикр юритади. М. Мешчерянов киритган қимматли таклифлар давлатнинг минглаб сўмлик маблағини тежаб қолаяпти. Унинг меҳнатдаги ғайрати ҳам «Узхлопкомаш» заводи коллективини бениҳоя мамнун қилаётир. Суратда: инструменталь цехи фрезеровкачиси М. Мешчерянов иш устида.

З. Шаҳобиддинов фотоси.

ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ҚУДРАТЛИ ПАРМАЛАШ УСТАНОВКАЛАРИ

Уралдаги оғир машинасозлик заводида янги қудратли пармалаш установкалари яратилмоқда. Бу установкалар 7—8 минг метргача чуқурликдаги нефть ва газ қудуқларини кавлашда қўлланилади.

Янги установкадаги барча асосий технологик процесслар механизациялашган ва автоматлаштирилган. Ҳатто пармалаш колоннасини йиғиш ва қисмларга ажратишдек оғир операция ҳам бир пультдан туриб бошқариладиган механизмлар комплекси ёрдамида амалга оширилади.

ПЛАСТМАССАДАН ХОЛОДИЛЬНИК

Кишиневда «Нистру» холодильнигининг дастлабки намуналари синовдан муваффақиятли ўтди. Бу холодильникнинг электр-моторн ва компрессоридан ташқари барча қисмлари пласстмассадан тайёрланган. Унинг фойдали ҳажми 120 литр бўлгани ҳолда оғирлиги атиги 50 килограмм келади.

«Нистру» фойдаланиш учун жуда қулай ҳамда тежамлидир. Бу холодильник оммавий суратда ишлаб чиқарилади.

ЖОНКУЯР

Кимдир шиддат билан эшикни қоқди. Сўнг электр қўнғироғига кўзи тушди шекилли жонжаҳти билан кнопкани босди. Алексей Петрович енгил кийиндида тунги меҳмон томон юрди. Эшик олдида мастер Шукур Каримов турарди. У бевақт безовта қилгани учун Алексей Петровичдан узр сўради.

— Арматура цехи бекор турибди. Эртага темир-бетон буюмлари етказиб берилмаса, қурилиш майдонларида иш ётиб қолади, — деди мастер.

— Яна чақириб келишибдими? — ичкаридан аёл кишининг овози эшитилди. — Сенга ҳеч тинчлик йўқ экан-да. Кунда ҳам, тунда ҳам ишдасан... жовраб кетди хотини.

— Электр слесарларнинг иши шунақа-да, Зина, ўзинг биласанку, — деб қўяқолди Алексей.

... Автомашина Тошкентнинг курга ғарқ бўлган кўчалари бўйлаб жадал боради. Ҳаммаёқда сокинлик. Азим шаҳар ширин уйқуда.

— Яна нима бўлибди? — сўради йўлда Миронов.

— Трансформатор тихирлик қилаяпти. Куйган дейишади.

... Тўғри трансформатор подстанцияси ўрнашган хонага кириб боришди. Навбатчи электрчилар ҳам шу ерда экан. Миронов устахонадан асбобларини олди-ю трансформаторга уннаб кетди. Овози чиқаяпти. Демак, у куймаган. Айб қаерда бўлди экан-а? Бир зум контактлар устида тўхтаб қолди. Топди. Ҳамма гап шу ерда экан. Куйган симлар янгиланди. Бирнеча минутдан сўнг арматурачилар яна ишга тушиб кетишди. Миронов ҳам шу тунни арматура цехида ўтказди...

Меҳнатга меҳр қўйган киши кам бўлмас экан. Ёшлигиданоқ бир ҳунарнинг бошини тутиб, йиллаб шу касб билан шуғулланган, унга бутун муҳаббатини қўйган киши ўзини жуда ҳам бахтли деб ҳис қилади.

Бундай кишиларга яшаш ҳам осон туюлади, ҳаёти қувноқ, лаззатли ўтади. Алексей Петрович ҳам ана шундай бахтли одам.

Коммунист Алексей Миронов фақат меҳнати, билакдаги кучвати билан ўз танлаган йўлидан борди. Жонажон корхонаси учун қанчалик кўп фойда келтирса ўзига шунча оздек туюла борди. Алексей Петрович трест экономикасини юксалтирувчи муҳим-муҳим рационализаторлик таклифлари билан чиқабошлади.

Электромеханика устахонаси ҳар куни эрталаб ўз қадрдони Алексей Петровичга қучоқ очади. Бу ерда у хаёлида жамлаб, пишитиб юрган новаторлик таклифларини бирма-бир ишлаб чиқаришга жорий этади. Мана, бурчакда ғалтак ўраш станоги турибди. Бу станокка биринчи таклифи жорий этилгани учунми, ҳар қалай у Мироновга жуда ҳам азиз ва қимматлидир.

Завод лойиҳачилари ишни хом қилишибди. Уларнинг лойиҳаси бўйича мотор ўқига ўрнатиладиган чарх тошининг ички диаметри 32 ва ташқи диаметри эса 200 миллиметр бўлиши керак. Жилвир ғилофли тош диаметри кенгроқ-ку, унда қандай бўлади? Ўқларни алмаштириш керакмикан. Ўқларни ҳар гал алмаштиралаверса, иш унумига завол-ку, ўйлай кетди рационализатор.

Миронов турли хил мосламалар ясади. Ҳеч фойда чиқмади. Турса ҳам, ётса ҳам жилвир қопланган тош айланаси кўз ўнгидан кетмади. Ниҳоят топди. Ётган жойидан туриб дарҳол стол чироғини ёқди-да, қўлига қоғоз-қалам олди. Ўқнинг уч томонига металлдан ясалган ёрдамчи халқачалар ўрнатиш керак. Ўқ йўғонлашгач, истаган диаметрли тошни унга ўрнатиш мумкин. Қимирламай тураберади. Кичик диаметрли тошдан фойдаланиш лозим бўлиб қолса, халқачалар олинади-ю, ўқ жойида тураберади. Оворагарчилик кам: ҳам оддий, ҳам яхши!

Мироновдан ҳар куни бир янгилик чиқади. У ҳар бир агрегат, механизм устида бош қотиради. Уни такомиллаштириш йўлини излайди. Шу боисдан «Узоргтехстрой» тресті коллективининг ютуғига шерик, қайғусига ҳамдард.

Трест цехлари янги-янги машиналар билан қуролланаяпти. Яқинда арматура ишларини бажарувчи металл қирқиш станоги келтирилди. Янги станок конструкцияси анча мураккаб бўлсада, унумдорлиги жиҳатидан унга тенг келадиган агрегат йўқ. Лекин станокни йиғиш монтажчиларга жуда ҳам оғир тушди. Барча ҳаракатлари зое кетаберди.

— Чертёжни менга берингларчи, — деди шунда Алексей Петрович, — уйда китобга солиштириб, бир «ўқиб чиқай».

Ярим кечагача мижжа қоқмай ўқиди. Чертёжлар тўғри. «Айб ўзимизда экан. Ўрнатишда техник хатоларга йўл қўйибмиз», — деди у ўзига ва кўнгли тинчиб, секин чироқни ўчирди.

Коллектив муваффақияти учун жонини аямайди Алексей Петрович. Билмаганини ўрганади, билганини ўргатади у. Талабчан устоз ёрдамида электротехник Содиқ Юнусов ажойиб мутахассис бўлиб тарбияланди. Ҳозир кўп соҳалар бўйича устози Алексей Петровичнинг ишини енгиллатаяпти азамат. Содиқ ҳозир энг юқори разрядли мутахассис. Рационализаторлик таклифлари билан коллектив ўртасида ҳурмат қозонаяпти.

... Арматура цехига ҳар гал кирганимизда участкаларда бир меёрда шовқин таратиб ишлаётган машиналарни кўрамиз-у Алексей Миронов бошлиқ ремонтчилар бригадаси ўз вазифасини сидқидилдан бажараётир, деб қўямиз уларнинг ишидан хотиржам бўлиб.

И. ЗИМИН.

«Узоргтехстрой» тресті арматурачиси.

«Куйлюксельмаш» заводи янгилик изловчилари канопни эзғилабтитадиган «ТМГ» маркали юксак унумдорликка эга бўлган машинани оммавий суратда ишлаб чиқаришни ўзлаштирдилар. Бу агрегат канопни йиғиб-териб олиш пайтида колхозчилар меҳнатини анча енгиллаштиради. Корхона бу йил ана шундай машиналардан 150 та ишлаб чиқаради. Суратда: «ТМГ» машинаси.

В. Сироткин фотоси.

Саноат САҲИФАСИ

Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «XX партсъезд» колхозининг 3-бригадаси далаларида полиз экинларидан мўл ҳосил етиштирилди. Гектаридан мажбуриятдаги 30 тонна ўрнига 40—40,5 тоннадан қовун-тарвуз йиғиб олинаяпти. Суратда: (чапдан) бригадир Баҳром Исроилов ва 3-звено бошлиғи Юсуф Мўминов ўртоқлар хирмон ёнида.

Нон ёпиш механизациялашди

Ун стандарт қоплардан хамир қорадиган каттакон тоғорага махсус тарозида тортилиб тушади. Унга намакоб солиниб, автоматик равишда қорилади, хамир тайёр бўлгач, тоғараларда оширилади. Оширилган хамир станокка боради...

Тошкентдаги булка ва кондитер маҳсулотлари комбинати коллективи шу кунларда 15 хилдан ортиқ ҳар хил нон маҳсулотлари ишлаб чиқармоқда. Заводнинг бош механиги ўртоқ Семёнов ташаббуси билан яқинда механизациялашган тандир ишга туширилди. Илгарилари қўлда ёпиладиган обинонлар эндиликда механизациялаштирилган тандирларда ёпилмоқда.

...Механизация ёрдамида хамир зувала-зувала қилиниб, пишитадиган машинага ўтади. Пишитилган зувалалар махсус шкафда кўпчитилади ва узлуксиз айланиб турувчи тандирларга ўтади. Тандирдан ҳар саккиз минутда 50 та нон пишиб чиқаверади.

Ҳозирча механизациялашган тандирда фақат обинон пиширилмоқда. Яқин кунларда патир, ширмойи нонлар ёпиш ҳам механизациялашади. Бу иш меҳнат унумдорлигини бир неча марта ошириб, маҳсулот сифатини анча яхшилади.

М. ЗАРИПОВ.

ШОФЕРЛИК КУРСИ

Чирчиқдаги қаттиқ қотишмалар ва иссиққа чидамли металлар комбинатида шоферлик курси очилди. ДОСААФ жамияти томонидан ташкил қилинган бу махсус курсда 30 та ишчи шоферлик касбини ўрганмоқда.

Бу ерда биринчи ва иккинчи класс шоферлик гувоҳномасини олиш учун ҳам кўпгина шоферлар ўз малакаларини оширмоқдалар.

Т. ЎРУНОВ.

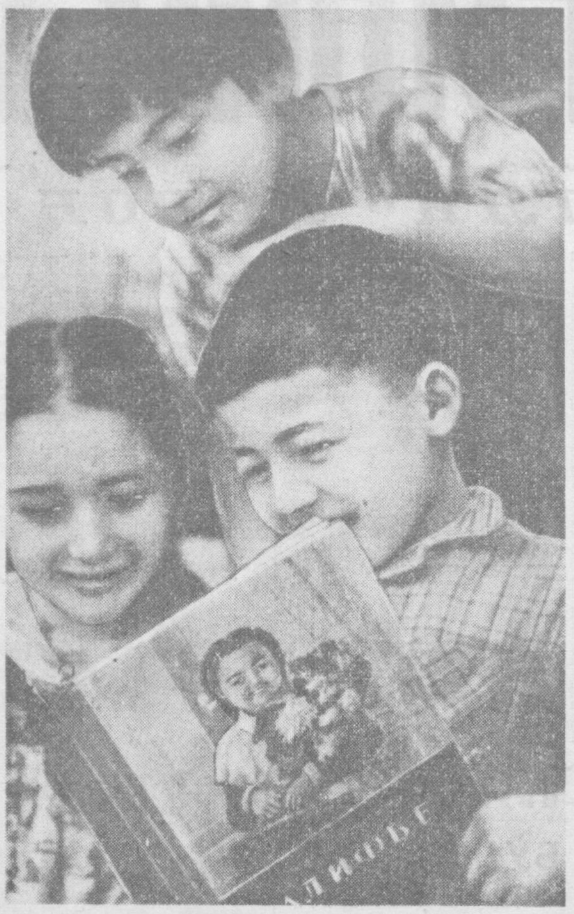

Уқишга хавас.
С. Икромов фотоэтюди.

„ЧАВАНДОЗ“

Овчи блокнотидан

Кўпинча биз Сирдарё бўйидаги қамишзор ва чакалакзорларга тўнғиз овига борар эдик. Бу ерда Далварзин овчилик хўжалиги бўлиб, унинг атрофида колхознинг полиз ва пахтазорлари яшнайди.

Шу колхознинг биридаги қовун-тарвуз полизларига Ашур бобо деган чол қоровуллик қиларди. Мен ана шу бобо тўғрисида бир қизиқ воқеани сўзлаб бермоқчиман.

Ашур бобо қоровуллик қилаётган полизларга ёввойи тўнғиз келадиган бўлиб қолипти. Келиб тарвуз ва қовунларни боплаб кетарди.

Ашур бобонинг қўлида фақат йўғон сўйил бўларди. Бу сўйил қоровуллик учун эмас, кўпроқ бобонинг таяниши учун хизмат қиларди.

Шу атроф қамишзорларидаги тўнғизлардан бошқа ҳеч ким полизга келмагани аниқ эди. Янги суғорилган жойлардаги тўнғиз оёғининг излари ва тумшуғи билан ўйилган ерлар, ёрилган қовунлар бунинг исботидир.

Тўнғиз Ашур бобони қари деб ўйлармиди, ё бўлмаса милтиғи йўқлигини сезганмиди, ишқилиб, бобонинг ҳар қандай дўқидан, дағдағаларидан қўрқмай бемалол полизларни вайрон қиларди. Баъзибир колхозчилар «куппа-кундуз куни ҳам тўнғиз келармишми, ё жинмиди» деб бобонинг жаҳлини чиқаришарди.

Бобога ҳаммасидан ҳам тўнғизнинг писанд қилмагани алам қиларди. Унинг назарида бошлиқлар «битта тўнғизнинг ҳам уддасидан чиқмадингизми» дейишаётгандек бўлар, лекин колхоз идорасига бориб «тўнғиз мени писанд қилмаяпти» деб айтишга ор қиларди.

Шу сабабли дардини ҳечкимга айтмай дақюнусдан қолган эски бир занглаган милтиқни қаердандир топиб, тўнғизнинг адабини бермоқчи бўлди.

Бир умр қўлига милтиқ ушламаган Ашур бобо душманини кутабошлади. Бобо бедана отадиган 7 номерлик сочма ўқ билан тўнғизни нишонга олди. Лекин бу ўқлар болалар қум сочиб ўйнашгандек ҳар томонга учардику, тўнғизга тегмасди. Бир хиллари теккан бўлса бордир. Тўнғиз чўчиб тумшуғини кўтарса ҳам барибир полиздан кетмасди. Баъзан ўқ теккан жойларини (у ҳам бўлса қулоғининг учими, оёғими) қашлаб қўярди, холос. Шундай қилиб бечора бобонинг тинчи кетди.

Жазирама кунларнинг бирида ҳориган Ашур бобо ўз капасида дам олиб ётарди. Уйқу аралаш тўнғизнинг «хур-хур»лаб тарвузларни чапиллатиб еяётганини сезиб қолди. «Бу муттаҳам яна келипти-да» деб шошилганича милтиғини ўқлаб кападан чиқди. Қараса, кутилмаган меҳмон ёнгинасида экан. Ашур бобо милтиғини кўтариб, уч қадам наридаги тўнғизни отди. Отди-ю, ўқига дори кўп солингани учун милтиқ зарбиданми, ё оёғи сирғаниб кетганиданми, йиқилиб тушди. Елкасини ишқалай-ишқалай ўрнидан турса тўнғиз оқсоқланиб қочиб кетяпти. Бобо милтиғини яна ўқлайди-да тўнғиз кетидан югуради.

Нарироқда колхозчи аёллар пахта теришаётган эди. Уларнинг қийчув солиб қочишаётганини кўрган бобо «обба қўрқоқлар-э, жони чиқаётган тўнғиздан ҳам чўчийди-я, булар» деб мағрурлик билан югуриб кетди. Биринчи марта тўнғизнинг қўрқиб қочаётгани бобога мадад бағишларди.

Ашур бобо ярадор ҳайвоннинг олдига бориш хавфли эканлигини эслаган бўлса керак, қадамини секинлата бошлади. Унинг бахтига тепаликдаги йўл устида пахта терадиган машина кўринди. Ашур бобо овозининг борича:

— Тешавой, тўнғизни кўряпсанми? Мен уни бопладим. Ярадор! Ярадор! Машинангни тўғрила! Сен томон кетяпти, — деб қичқирди.

Орқасида Ашур бобо, олдида эса баҳайбат нарсани кўрган тўнғиз ҳаяллаб қолдида, ҳимоя позициясини олди. Шу дамнинг ўзида машинанинг олдинги ғилдираги тўнғизни йиқитди. Буни кўрган бобо тўнғизнинг олдига келиб, қаердан яралангани кўрди. «Колхоз қовун-тарвузларини еганинг учун тешиб чиқибди» деди у. Кейин яна: «Мана, аламимдан тарқадим. Роса чарчатдинг мени. Энди ҳордиқ чиқарсам ҳам бўлади» деб тўнғизнинг устига ўтириб олди.

Шу пайт кутилмаган ҳодиса рўй берди. Ҳушидан кетган тўнғиз ўз устидаги оғирликни сезиб сакраб турди. Тўнғизга эшакка мингандек миниб олган бобо бу қўққис ҳолдан чўчиб, ҳайвоннинг бўйнини қучоқлаб олди. Йигирма метрча югурган тўнғиз қоқилиб ариққа йиқилган эди, чавандозимиз ҳам отилиб душманининг олдидаги балчиққа шалоплаб тушди.

Бу воқеадан хабар топган колхозчилар ҳавотирланиб югуриб келишса, иккаласида ҳам ҳаётдан асар йўқдек. Тешавой келиб Ашур бобонинг бошини кўтариб, лойини артди. Бир аёл сув сепди. Шунда ўзига келиб тириклигига ва тўнғиз устида эмаслигига ишонч ҳосил қилган бобо «бадбахтни бунақа қилиқлари учун суд қилиш керак. Муттаҳам!» деди.

Шундан бери от минмаган Ашур бобони «Чавандоз бобо» дейишади.

Ғ. ЖЎРАЕВ.

Ўртўқмоқ почтасидан

НОМАРДГА ҚЎЛ КЕЛДИ

Кўча ёқасидаги уйдан йиғи аралаш товуш чиқарди.

— Ахир, бемаҳалда қаёққа бораман. Тонг отсин, кетарман...

— Тонг отишини билмайман. Йўқол дедим, йўқол! Кўзимга кўринма, бўлмаса, нақ...

Бу жанжал Оҳангарон шаҳар Чайкина кўчасидаги 45-уйдан чиқарди. Шоҳиддинов шу куни тунда хотини Ҳафизамо Эшматовани уйдан ҳайдаб чиқарди. Бечора Ҳафизамо алла маҳалгача кўчада кўзлари тўрт бўлиб турди. Уйлади, йиғлади...

Эртаси куни маҳалла комиссиясига ёрдам сўраб борди. Маҳалла активлари йиғилишиб, бу икки ёшни яраштириб қўйишга обдон уринишди. Лекин Каримқулнинг бошқа қизга уйланиш куйига тушиб қолганлиги маълум бўлгач...

Шундан сўнг маҳалла активлари Эшматовага тегишли молни ажратиб беришмоқчи бўлишганда, Каримқул ўрнидан депсиб турди:

— Йўқ, йўқ — деди у гердайиб,— ҳеч нарса бермайман.

Каримқул мажоранинг худди шу ерида яна бир номардлик қилди. Ноқобил ўғилнинг ота-онаси Шоҳиддин Усмонов ва Умрия Усмоновалар ҳам мардлик қилишмади. Шундан сўнг Эшматова ҳақ даъвосини сўраб судга ариза берди. Суд ҳайъати Эшматовага қарашли бўлган 1300 сўмлик луқмаи-ҳалол молини ундириб бериш тўғрисида қарор чиқарди.

Мана, орадан тўрт ой ўтиб кетди. Лекин қарор бажарилгани йўқ. Уз қарори устидан назорат қилмаётган халқ судидан Каримқул бениҳоя хурсанд. У, дўпписини яримта қилиб ёғоч буюмларни қайта ишлаш комбинатида ишлаб турибди.

Т. ҲАКИМОВ,

ЯНГИЧА ЎЙЛАР, ЭСКИЧА ТЎЙЛАР

Икки қалб ипларини боғловчи тўй янги оила қуриш нашъаси билан ёнган ҳар бир ёшнинг ҳаётида энг эзгу, унутилмас дамларнинг шоҳиди бўлиб қолади. Ҳозирги ёшларимиз замон руҳига мос янгича ҳаёт, янгича оила қуришга ўтар эканлар, эскича чимилдиғу, ҳазин «ёр-ёр»лардан батамом юз ўгирганлар. Лекин, афсуски ҳозир ҳам айрим ёшларимиз эскилик иллатлари кулини совуриб ташлашда матонат, ғайрат кўрсата олмаяптилар. Масалан, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг кичик илмий ходими К. Мирзаев, старший лаборанти У. Тожибоев, кутубхоначиси Ф. Ёқубжонова ва гидрометеорология хизмати бошқармасининг инженер-синоптиги Н. Хўжаевалар никоҳ тўйларини ота-оналарининг изми билан эскича ўтказдилар.

Номлари юқорида тилга олинган ўртоқлар ўсиб келаётган ёш авлод олдида, дўстлари ва ишлаб турган коллективлари олдида, қолаверса ўз виждонлари олдида бу ишларига қандай баҳо берар-кинлар.

Я. САЛИМОВ.

ФУТБОЛ

БЕШ ОЙ КУТИЛГАН ҒАЛАБА

Бу апрель ойларининг бошларида бўлган эди. Тошкентлик ишқибозлар «Пахтакор» — «Динамо» (Ленинград) матчидан сўнг стадиондан мамнун чиқиб кетишган эди. Шундан кейинги ҳафталар, ойлар «Пахтакор» ихлосмандларига сира қувонч келтирмади. Ниҳоят 2 сентябрь оқшомида улар чеҳрасида яна табассум пайдо бўлди. Ҳамшаҳарларимиз Минскнинг «Динамо» командаси билан бўлган мусобақада юзлари ёруғ бўлди.

Бошдан оёқ шиддатли кураш билан ўтган бу матчда ишқибозлар «Пахтакор»ни ўтган йилгидек ғайратли, уюшқоқ коллектив сифатида кўрдилар. Уйинчиларимизнинг шижоати ўз самарасини кўрсатди. 32-минутда С. Стадник шериклари қучоғига отилди. Г. Красницкий ошириб берган тўпни у қаттиқ зарб билан дарвозага уриб ҳисобни очган эди. Меҳмонлар ҳам майдон эгалари дарвозасини озмунча таҳликага солмадилар. Эпчил Л. Адамов, мамлакат бўйича энг кўп тўп урган Э. Малафеев бир неча марта хавфли ҳолатлар вужудга келтирдилар. Бироқ тошкентликлар дарвозабони Ю. Пшеничников ҳар сафар ҳам чаққонлик қилиб тўпларни тутиб қолаверди. Ҳимоячиларимиз эса кўпинча рақиблар ҳужумчиларига ҳал қилувчи зарбларни уришга йўл бермадилар. Бу ўринда айниқса, А. Азизхўжаев намуна кўрсатди. У рақиб ўйинчилари билан бўлган яккама-якка олишувда дадиллик кўрсатибгина қолмай, олисда турган ҳужумчиларимизга ҳам тўпни аниқ ошириб бериб турди.

Иккинчи бўлимнинг 28 минутида ҳисоб 2:0 бўлди. Бунда аввало, И. Малиновскийнинг тиришқоқлигини қайд қилиш керак. Голни бўш қолган дарвозага Любушин киритди.

Бу ғалаба «Пахтакор» ўйинчиларида ўз кучига ишонч ҳосил қилди. Уйлаймизки, ҳамшаҳарларимиз кейинги мусобақаларни ҳам ана шундай юқори савияда ўтказиб, бой берилган очколарни қайта қўлга киритишга ҳаракат қиладилар.

С. МУСАЕВ.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

ҲАРБИЙ БАЗАЛАР МИЛЛИЙ СУВЕРЕНИТЕТГА ХАВФ СОЛМОҚДА

АККРА, 3 сентябрь. (ТАСС). Африкада чет эл базаларининг мавжудлиги ҳали ҳам Африка мамлакатларининг миллий суверенитетига хавф солиб турибди, деб ёзади «Ганиэн таймс» газетаси.

Газета ўзининг редакцион мақоласида, ҳарбий базалар қайси мамлакатларнинг территориясида бўлса, шу мамлакатларнинг ишларига «неоколониалистик аралашув хавфини туғдирмоқда», деб уқтиради. Бу базалар, деб кўрсатади «Ганиэн таймс» газетаси, кескинлик маркази бўлиб, ҳарбий жанжалларнинг потенциал манбаъидир.

Телетайп лентасидан

◆ Франция Компартиясининг бош секретари Морис Торез ва Жаннетта Вермерш Совет Иттифоқидан Францияга қайтиб келдилар. Улар Совет Иттифоқида дам олган эдилар.

◆ Варшавада Карпат-Болқон геология уюшмасининг VI съезди очилди. Съезд ишида Совет Иттифоқининг делегацияси ҳам қатнашмоқда. 300 мутахассис Карпат тоғининг геологик тузилишига ва унинг табиий бойликларидан амалда фойдаланишга оид масалаларни муҳокама қилади.

◆ Таиз шаҳрида Америкага қарши ўтказилган намойишда 10 мингдан кўпроқ киши иштирок этди. Намойиш қатнашчилари Яман Араб Республикасининг эркинлиги ва мустақиллигини ҳимоя этишни талаб қилиб чиқдилар ва АҚШни мамлакат душманларига ёрдам кўрсатаётганлиги учун айбладилар.

◆ Британия тред-юнионлари конгрессига кирувчи касаба союз аъзоларининг умумий сони ўтган йилнинг охирига келиб 8.315.332 кишига етди. 1961 йилга нисбатан хотин-қиз аъзолар 28957 кишига кўпайди, айни вақтда эркаклар 26.500 кишига камайди.

◆ Хоккайдо оролида йирик ҳарбий маневрлар бошланди. Бу маневрларда 13 мингдан ортиқ солдат ва офицер, 24 кема, 55 самолёт қатнашади. Матбуотнинг хабар беришича, «Аврора» деб аталган бу маневрларнинг асосий мақсади ҳамма турдаги қўшинлар ва уларнинг штабларининг биргалашиб ҳаракат қилишини ўргатишдан иборат.

◆ Анконе шаҳридаги (Италия) 2500 ишчиси бўлган кемасозлик корхоналарида фақат январь ойига етадиган миқдорда заказ бор. Шаҳарнинг муниципал кенгаши мавжуд аҳволни муҳокама қилиб, корхоналарда ишчиларни иш билан банд қилиш проблемаси ғоят қийинлигини таъкидлади, чунки Ғарбий Европадаги бутун кемасозлик саноати кризис ҳолатини бошдан кечирмоқда.

◆ Матбуот берган маълумотларга қараганда, ҳозирги вақтда римликлардан 50 мингга яқин киши чинакам бошпанага эга бўлмай, кулбаларда ва ҳатто қадимий Рим иншоотларининг вайроналарида яшамоқда. Бу иншоотларнинг кўпчилик қисми яшаш учун яроқсиз ва ҳатто емирилиб қулаш ҳолатидадир.

(ТАСС).

ГАВАНА ДЕКЛАРАЦИЯСИ— КУРАШ БАЙРОҒИ

ГАВАНА, 3 сентябрь. (ТАСС). Куба халқи биринчи Гавана декларациясининг уч йиллигини нишонламоқда. «Революсьон» газетаси шу кунга бағишланган мақоласида бундай деб ёзади: Халқнинг бош ассамблеясида юз минглаб кубаликлар ўз тақдирини ўзи белгилаш ва суверенитет принципларини ҳимоя қилиб чиқди. Улар Куба халқи номидан деҳқонларнинг ер олиш ҳуқуқини, ишчиларнинг ўз меҳнати самарасидан баҳраманд бўлиш ҳуқуқини, болаларнинг билим олиш ҳуқуқини, хотин-қизларнинг эркаклар билан тенг граждалик ва социал-сиёсий ҳуқуқини, давлатнинг чет эл монополиялари мол-мулкини национализация қилиш ҳуқуқини, халқларнинг тўла суверенитетга эга бўлиш ҳуқуқини эълон қилдилар. Бу тарихий ҳужжат, деб уқтиради «Революсьон» газетаси, кураш байроғидир.

ХАЛҚАРО ҚИЗИЛ КРЕСТНИНГ 100 ЙИЛЛИГИ

ЖЕНЕВА, 2 сентябрь. (ТАСС). Кеча Женевада халқаро Қизил Крестнинг юз йиллиги байрамдагидек нишонланди. Шаҳар театрида эрталаб ўтган тантанали мажлисга бу ерда бўлаётган «Халқаро Қизил Крестнинг 100 йиллиги конгресси» қатнашчилари иштирок этишди: булар дунёдаги қарийб ҳамма мамлакатларнинг Қизил Крест, Қизил Ярим Ой ҳамда Қизил шер ва Қуёш миллий ташкилотларининг вакилларидир. Конгресс қатнашчилари орасида профессор Г. А. Митерев бошчилигидаги совет делегацияси ҳам бор. Совет делегацияси Қизил Крест совет жамиятларининг эллик миллионга яқин аъзосидан вакил бўлиб қатнашмоқда.

Тантана қатнашчилари туш вақтида Анри Дюнан ҳайкалига гулчамбар қўйдилар. Анри Дюнан Сольферино яқинидаги қонли жангни (1859 йил), минг-минглаб ярадорнинг ўлими ва азоб-укубатларини кўрган ва Қизил Крест ташкилоти тузишнинг ташаббускори бўлган швейцар граждани эди.

Тушдан кейин Қизил Крестнинг юз йиллигига бағишланган катта колонна бутун Женева бўйлаб юриб ўтди.

Гарчи бизнинг давримизда ҳам Қизил Крест қуролли низолар вақтида ярадорларга ва граждан аҳолига ёрдам кўрсатишни ўз вазифаларидан бири деб ҳисоблаётган бўлсада, уруш хавфига қарши, халқлар ўртасида тинчлик учун кураш унинг фаолиятида тобора кўпроқ аҳамият касб қилмоқда. «Халқаро Қизил Крестнинг 100 йиллиги конгресси» ядро қуролининг ҳамма синовларини тақиқлашга қарата қабул қилган кечаги қарори, жумладан, ана шу олийжаноб тенденциянинг кўриниши бўлди.

МАЛАЙЗИЯГА ҚЎШИЛИШГА ҚАРШИ

НЬЮ-ЙОРК, 2 сентябрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлиги хабар беради: кеча Бауда (Саравак) Саравакни Малайзия федерациясига қўшиш мўлжаллаnaётганлигига қарши кўп кишилик намойиш бўлди. Намойиш: «Биз Малайзия тўғрисида Лондонда тузилган битимларни тан олмаймиз», «Бизга Малайзия эмас, мустақиллик керак» деган шиор остида ўтди.

ОЛТИН ИЛДИЗ

ЧОРЖУЙ (ТАСС мухбири. Амударё қирғоқларидан мамлакатнинг турли шаҳарларига металл ленталар билан ўраб қўйилган олтинсимон илдиз — қизилмия дасталари жўнатилади. Қизилмияни чучукмия деб ҳам юритилади. У мамлакатда бирдан-бир корхона бўлган Чоржўй қизилмия заводида қайта ишланади.

Ўрта Осиёда ўсадиган қизилмия қимматли техника ўсимлигидир. Ундан дори-дармон тайёрланади. Бу ажойиб илдиз пиво пиширишда кўпик ҳосил қилиш, шунингдек ёнғинга қарши қўлланиладиган воситалар тайёрлашда ишлатилади. У фармацевтика саноатида ҳам кенг қўлланилади.

Мутахассисларнинг ҳисобига кўра, қизилмиянинг саноатда ишлатиладиган запаслари бўйича Амударё водисига тенг келадиган жой дунёда йўқ. Шунга қарамай, завод мутахассислари мунтазам равишда қидирув ишлари ўтказиб, кўплаб қизилмия ўсадиган жойларни топмоқдалар. Яқинда заводнинг старший агрономи Мурод Боқиев бошлиқ бир группа ходимлар Амударё қуйи оқимига қилинган узоқ сафардан қайтиб келишди. Олтин илдиз қидирувчилар тўқайзорлар, Хоразм ва Қорақалпоғистоннинг сўқмоқ йўллари бўйлаб юзларча километр йўл босиб, кўпйиллик қизилмия ўсадиган катта ер массивларини картага туширдилар. Бу ўсимликнинг ана шундай хили то ҳозиргача қайта ишланмаган. Эндиликда қизилмия илдизи фақат Туркманистондан эмас, балки Ўзбекистон ерларидан ҳам йиғилмоқда.

Қорақалпоғистондан олинган илдизнинг анчагина қисмини халқ демократияси мамлакатларига, шунингдек АҚШ, Япония, Бирма ва бошқа мамлакатларнинг фирмаларига жўнатиш мўлжалланяпти.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

4 СЕНТЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Кичкина Тиук Москвага боради.** (Марказий телестудия постановкаси, болалар учун), 18.55 — **Телевизион янгиликлар,** 19.10 — **Этик ови** номли бадиий фильм.

20.35 — **Эртаси куни программаси.**

Ўзбек тилида: 20.40 — **Ватан ишқи** музикали драмаси (Муқимий номли театрдан), танаффус вақтларида — **Телевизион янгиликлар, Пахта далаларидан дараклар, Новатор минбари.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.15 — **Ҳинд фоторассоми Хамендра Шах** (ёшлар учун ўзбек тилида).

Рус тилида: 20.40 — **Тирик мурда** номли фильм спектаклнинг 1 ва 2-серияси.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/IX да **Ватан ишқи.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Оила тумори — «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Моранбон — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Саша — НАВОИЙ номли (кеч соат 10 да).

Помир болалари — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Уч баҳо — «ВОСТОК» (кеч соат 6, 8 ва 10 да).

ЁЗГИ БИНОДА:

(кеч соат 8 ярим ва 10-15 минутда

Ун олтинчи баҳор — «ВАТАН».

Оила тумори — НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ».

Серқуёш водий серенадаси — КАФАНОВ номли.

Ҳам ҳазил, ҳам чин — ТЕЛЬМАН номли.

Асп билан юриш — «УДАРНИК».

Шахсан маълум — 1 МАЙ номли.

Бахтсиз ҳаёт — «РАКЕТА».

Каин XVIII — «ПОБЕДА».

Граф Монте-Кристо (1 ва 2-серия) — «МЕҲНАТ».

Хўрланганлар (1 ва 2-серия) — «ПАХТАКОР».

Жорди — «ШАРҚ».

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

4, 5 сентябрда

УЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИ ВА ЁШ ТАЛАНТЛАР ИШТИРОКИДА

КАТТА КОНЦЕРТЛАР

Концертда: СССР халқ артистлари, Давлат мукофоти лауреатлари **Тамарахоним, Мукаррама Турғунбоева, Галия Измайлова,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Қундуз Миркаримова, Карим Алиев,** солистлардан **Жуманазар Бекжонов, Дилбар Фаёзова, Қувондиқ Искандаров, Равшан Мўминова, Тоштемир Шарипов, Неля Раҳимова, Баҳром Мавлонов, Раъно Ҳидоятова, Маҳмуджон Муҳамедов, Сора Шукурова, Хайриддин Фаёзов** ва ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Тошкент шаҳридаги
ОКТЯБРЬ РАЙПИШЧЕТОРГИГА
озиқ-овқат товарлари сотувчилар

керак

ТОРГ ҲУЗУРИДА
озиқ-овқат товарлари сотувчиларини тайёрлайдиган

2 ОЙЛИК

КУРС

ТАШКИЛ ҚИЛИНАДИ

Бу курсга 7, 8, 9, 10-синф ҳажмида маълумоти бўлган ёшлар қабул қилинади.

Адрес: Сағбон кўчаси, 1-тупик, 57-уй.

Семашко кўчаси, 31-уйда турувчи **Пётр Александрович Черемухиннинг** Ўзбекистон кўчаси, 33-уй, 5-квартирада турувчи Вера Александровна Черемухинадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район халқ судида кўрилади.

Ҳурматли кўчаси, 36-уйда турувчи **Мунаввар Исматованинг** Партия XXII съезди кўчаси, 174-уйда турувчи Лутпи Исматовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Киров район халқ судида кўрилади.

Редактор М. ҚОРИЕВ

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного и сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 26232. Масъул секретарь — 34808. Секретариат — 31936. Идеология бўлими — 25885. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 33786. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Узбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси

Р. 10905. Индекс 64695. Нашр. № 1671.